

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN:

Egy évre 28 korona.
Fél évre 14 korona.
Egy negyed évre .. 7 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

VIDÉKEN:

Egy évre 32 korona.
Fél évre 16 korona.
Egy negyed évre .. 8 korona.
Egy hónap 2 k. 80 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság,
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, január 27.

Visszavert oláh előretörés.

Budapest, január 26. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Keleti harc tér:

József főherceg vezérezredes hadsereg harcvonatának déli szárnyán a Casinu-völgyben visszavertünk egy román előretörést. Egyik repülőnk e hónap huszonharmadikán Kimpolungnál légi harcban lelőtt egy orosz repülőgépet. Egyébként az osztrák-magyar haderőknél nincs ujság.

Olasz és délkeleti hadszíntér:

Nincs különös ujság. Hófer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Sikeres német támadások a 304-es magaslaton.

Berlin, január 26. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harc tér:

A Maas nyugati partján Franciaország gyalogsági tábornok, von der Borne altábornagy parancsnoksága alatt álló szakaszán bevált werstfáliai ezredek és badeni ezredek részei, melyeket tüzéségi, árkászok és aknavetők hatásosan támogattak, a 304-es magaslaton 1500 méter szélességben elfoglalták a franciák árkait. Az ellenség kézitusában véres veszteségeket szenvedett és kerekén 500 foglyot, köztük tizenkét tisztet és tíz gépfegyvert hagyott kezünkön. Éjjel a franciák ellentámadásba fogtak, ez azonban meghiúsult. A támadási helytől oldalvást a Mort-Hommen és Avoucourttól északkeletre vállalkozásaink a kívánt eredményhez vezettek.

Keleti harc tér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy harcvonala:

Az Aa mentén folyó harcok, a támadó kelet-porosz hadosztályoknak, a folyó keleti partján fekvő további orosz állások elfoglalásával teljes sikert hoztak. A keleti parton meghiúsultak erős ellenséges támadások, 500 foglyot szállítottunk be.

József főherceg vezérezredes harcvonala:

A berecki hegységben és a Casinu-völgyben több román század támadását visszavertük.

Mackensen vezértábornagy hadseregpartja:

Nincs ujság.

Öngyilkos fővezér.

Golyót röpitett magába Bruszilov az orosz fővezér, és most mozdulatlanul, engedelmesen fekszik az, aki hozzászokott ahhoz, hogy mindig neki engedelmeskedjenek. Hová lőtt? A szívébe? Az nem volt neki. Az agyába küldte az ólomhalált? Agyvelő helyett talán már régen tekeresroncsok kigyózhattak ennek a rettenetes szlávnak ormótlan koponyájában. Nem lelkes, nem szívvel bíró normális ember volt Bruszilov, hanem bomlott agyu bestia. Napoleont a korzikai tigris névvel ruházta fel a történelem, de az orosz generalisszimusz többet érdemel ennél.

Amióta világnak nevezik ezt a gyűlölet-völgyet, azóta nem togamzott meg s amig megint cseppfolyóssá nem válik ez a föld, nem ad testet olyan gondolat, amilyen ennek a Lombrosó-típusnak kiellen koponyájából kiugrott. Miután a bárgyu tehetségtelenség hus-szobrárt, Nikolajevics nagyherceget eltüntették a véres színpadról, a sülyesztőből előkuszott Bruszilov és a rajtunk aratandó biztos győzelem ellenében felkínálta magát a cárnak. Es a mult nyáron megindította ellenünk a rettenetes rohamot, amilyenhez hasonlót csak a tulvilági fantázia varázsolhat elénk. Az volt a cél: áttörni a frontunkat és Przemyslig meg se állni. Az eszközökben nem volt szabad hártárt ismerni. Programszerűen kellett pusztítani a jámbor muzsikot. Nincs benne túlzás s tény, hogy nálunk az Alföldön sáskajárás idején nem írják olyan hévvel e kártékony rovar, mint ahogyan az orosz hadvezetés ölette saját katonáit. A tömeggel akart hullává préseini bennünket, hogy diadalmos vigyorgással száguldhassanak fölöttünk a vad közák hadak.

Am honvédeink dicső szövetségeseinkkel, ésszel, erővel és szent akarral ronggyá tépték a nerói koponyában fogamzott emberirtó tervet. A Bruszilov által megígért diadal-sorozat a mi vezérkarunk hivatalos jelentéseiben került a világ elé és az orosz fővezérnek el kellett tűnnie. Nyomában átok és könytenger zug, mert a cár végtelen nagy fehér birodalmát most a gyász fekete komor színei árasztják el. S a hóhér egy pillanat alatt végzett önmagával. Sajnáljuk. Azt sajnáljuk, hogy gyorsan kimúlt. Ugy kellett volna meghalnia, mint a korzikai tigrisnek: senyedni, kintlódni, kitzasztott fekélyes gyanánt örjüngve eloszni. (=)

Macedóniai hadszíntér:

Bujuktasnál, Moglena hegység lejtőjén bolgár csapatok visszaverték szerb erők előretöréseit. — Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

LEGUJABB.

Falkenhayn tengeralattjárón ment Athénbe.

Éjjel 2 órakor érkezett telefonjelentés.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: A német könnyű tengeri haderő január 25-én Lovestovtól délre levő angol partmenti vizeken nyomult előre. Ellenséges hajóraj támada meg, melynek otlétét előőrsszolgálat jelezte. Az ellenséget a tengernek átkutatott vidéken meglátták, erre torpedónaszádunk világító gránátja megvilágította kis távolságra Souhvolt megerősített helyet. Tüzérségünk tűz alá fogta és találatokat figyeltünk meg. Hadihajóink épségben tértek vissza. A hajóhadparancsnokság.

Stockholm. Péterváron zajos tüntetések voltak, nagy tömegek vonultak a belügyminiszterium elé és ezt kiáltották: Olyétek meg Protopopovot és Szasszanowot. A katonaság és csendőrség sortűzet adott, sok a halott, még több a sebesült és nagy a letartóztatottak száma is.

Berlin. A Wolf-ügynökség jelenti január 25-én este: A Maas mindkét partján francia és az Aa mellett orosz ellentámadásokat visszavertünk.

London. A londoni angol-francia-olasz tengerészeti konferencián a Földközi tengeren kövntendő tengeri politikát döntötték el. A tanácskozások eredménye teljesen kielégítő volt. Több fontos elhatározásokra jutottak a hajók használata, kereskedelmi utak és összes más hasonló problémák tekintetében is.

Luganó. A Secoló jelenti: Falkenhayn tábornok Athénben járt. Kavallárból tengeralattjárón ment Athénbe, ahonnan visszatért hadseregéhez.

A Secoló ehhez a hirhez még ezt írja: Ugyan távol áll tőlünk, hogy azt higgyük, hogy kiváló sajtóíró-dánk nem fogja megcáfolni különös nyomatékka! értesülésünket arra bivatkozva, hogy a dróttalan táviró összeköttetés feleslegessé tette volna Falkenhayn utját. Ezzel szemben már előre megállapítjuk, hogy néhány napon át nem érkezett hir. Falkenhayn hadseregéről és hogy a neve is eltűnt a hivatalos jelentésekből és hogy a Quai d'Orsay (a párisi külügyminiszterium. A szerk.) megerősíti ezt a hirt. A németek és bolgárok Szaloniknél átkaroló mozdulatot készítenek elő. Ilyen sötét szemmel kell a jövőt nézni. Tengerészeink legyilkolásáról sem kaptunk jelentést. Csupán tény, pusztán tényt akarunk, nem kommentárokat.

Nem lehet hosszú háborúról beszélni.

(Stein német hadügyminiszter nyilatkozata.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A sajtóhadiszállásról jelentik: Stein német hadügyminiszter a Newyork Herald és a Newyork World tudósítói előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Véleményem szerint a sommei csata haremódora nem lesz mintakép a jövő háboru számára, mert a csata jellegét a pillanatnyi stratégiai helyzet szabta meg és annak lefolyásából a jövőre nézve következtetést, vagy irányítást nem lehet levonni.

Arra a kérdésre, hogy a német hadsereg képes lesz-e egy esetleges angol-francia támadást kiállani, a hadügyminiszter ezt felelte:

— Erről a kérdéstről ugyan nem nyilatkozhatom, mert nem ismerem az ellenség készülődéseinek nagyságát, de bizonyos, hogy mindkét harci fél részéről nagy növekedés fog mutatkozni a tűzérési erőkifejtésben és tény, hogy a tavaszi offenzíva a német frontot és a német hadvezetőséget nem fogja készületlenül találni. A francia katonák sokkal jobbak, mint az angolok. Bebizonyosodott ez a sommei ütközetben is és ugyancsak itt igazolódott be az is, hogy a nehéz ágyúk többet bírnak el, több municiót fogyasztanak, mint amennyit hittünk és ez nagyban befolyásolja a hadműveleteket. A hadianyag kérdése különösen esetleges frontáttréskor jön számításba és itt az ágyúk fogyasztóképesége nagy befolyással esik latba. Epen olyan kevésbé lehet szó a háboru túlságos elhuzásáról, mint elhamarkodott, korai békéről. Hogy a háboru még beláthatatlanul hosszú ideig fog tartani, az nem egyéb

űres beszédnél. Nincs ország, amely kibírná az örökös háborút, ilyen csak elméletben létezik.

— A Somme menti csatáról beszélve, érdekesnek találta a hadügyminiszter, hogy úgy az angol mint a francia foglyok csodálkoztak azon a bánásmódon, amelyben részesítettük. A francia és angol sajtó csinos hazugságokkal töltötte meg a fejüket, hogy milyen bánásmódra legyenek nálunk elkészülve. De csalódtak ebben és épen úgy csalódnak ellenségeink abban is, ha azt hiszik, hogy a német tartalékok kimerültek, hogy a végüket járják, hogy Németország végelgyengülésben van. Ha ellenségeink erre építik reményeiket, súlyosan csalódnak, mert a németek veszteségeit a fiatal korosztályok ujoncai teljesen bőségesen pótolják. Keserves csalódtást fog ez még szerezni ellenségeinknek. Minden tekintetben a legszorosabb együttműködésben dolgozunk az osztrák-magyar, török, bolgár hadügyminiszterekkel. Ellenségeinket nem becsüljük le, hanem arra törekszünk, hogy kitapogassuk erős pontjait és ott verjük meg őket. Csak a győző diktálhatja majd a döntő békét. Nekünk tovább kell harcolnunk és a háborút befejeznünk szemrebbenés nélkül a diadalmas befejezésig. Ez a szellem hatja át az egész hadsereget és mindazt, amit a háboruban tanultunk, a hadügyminiszteriumban gondosan összegyűjtik, hogy a jövő nemzedéknek semmi se vesszen el. Nem katonák, hanem tudósok dolgoznak az anyag tartós megőrzésén.

Németek elismerése a magyar nemzetnek.

(A képviselőház ülése.)

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

A mai ülés megnyitása előtt a képviselők még mindig a kijárók listájáról beszélgettek. A munkapárti folyosón meleg ovációban részesítették Simontsits Elemér alelnököt, a ki tegnap érkezett haza Berlinből, a képviselőházi jegyzők nevében Vermes Zoltán külön is üdvözölte őt titkos tanácsosi kitüntetésé alkalomából.

Simontsits alelnök a parlamenti elnökök fogadtatásáról.

Háromnegyed tizenegy óra után nyitotta meg az ülést Simontsits Elemér alelnök és a következőket mondotta:

— Jelentem a tisztelt Háznak, hogy a központi hatalmak parlamenti elnökeinek találkozásán, amely a német birodalmi gyűlés elnökének a kezdeményezésére Berlinben folyó hó 19. és 24-ike között folyt le, a magyar képviselőház elnöksége képviselőletében részt vettem s ez alkalommal II. Vilmos császár és király őfelsége kegyes meghívása folytán őfelsége főhadiszállásán is megjelentem.

Hazafias örömmel számolhatok be arról az épp oly kegyes, mint a minő meleg fogadtatásról, amelyet őfelsége igénytelen személyében a magyar nemzet képviselőjének osztályrészül juttatott. De hazafias büszkeséggel kell jelentést tennem arról a rokonszenves közhangulatról és palástolatlan elismerésről is, amelyet ez alkalommal a német birodalmi közélet vezetői részéről a magyar nemzet irányában tapasztalni szerencsém volt, va amint arról a többi szövetséges államok képviselői részéről

lünk kialakult hasonló közfelfogásról, amelyről a parlamenti elnökökkel való érintkezésem révén szereztem meggyőződést.

A magam részéről annak az őszinte nagybecsülésnek és benső egyetértésnek voltam tolmácsa, mely a magyar közvéleményt a velünk szövetségben álló népekkel áthatja, de nem mulaszthatom el annak a megrendíthetetlen szövetségi hűségnek és teljes elszántságnak is kifejezést adni, a mely bennünket egyfelől hűséges szövetséges társaink iránt, másfelől ellenségeinknek nemzeti létünk ellen irányuló szándékával szemben eltölt. (Eljenzés.)

Következett a napirend első pontja: a miniszterelnöki javaslat folytatolagos tárgyalása

a kivételes intézkedésekről.

Apponyi Albert gróf sajnálattal jelenti ki, hogy elutasító álláspontot kell elfoglalnia a javaslattal szemben. A kormány diszkrecionális hatalmának bizonyos mértékű kiterjesztéséről van szó ebben a javaslatban. Ezt a diszkrecionális hatalmat azonban inkább korlátok közé kellene szorítani. Még kevésbé lehet hozzájárulni ahhoz, hogy azt a nagymértékű hatalmat a kormány olyan közegekre ruházza, amelyek közelebről meghatározva nincsenek.

Ezuttal csak egy részletkérdéshez akar hozzászólni, a csecsemővédelem kérdéséhez, melyről Sztéryni és Bródy képviselők már szakszerűen nyilatkoztak és ő a maga részéről csak néhány vonással akarja még mondani-valóikat kiegészíteni.

Az anya- és csecsemővédelem minden országban a legfontosabb kérdés. A születési arány állandó esőkenése és a csecsemőhalandóság fokozódása miatt a helyzet mindinkább kedvezőtlené válik.

Amennyiben a munkásbiztosítás

ügyében szólalt föl, főleg a munkásbiztosítás reformját sürgette.

Pető Sándor a gyorsított bíraskodás egyoldalúságát hibáztatta, a bíróságok körében idegesség kapott lábra, ami helytelen.

Polónyi Géza az egyéni szabadságnak védelmére szólalt föl, az új eljárási szabályok korlátozzák ezt, nincs bizalma aziránt, hogy a kormány nem él-e vissza a kivételes hatalomról szóló törvénnyel.

Két óraker az elnök az ülést megszakítja.

A délutáni ülés 5 óraker kezdődött.

Tolészky János pénzügyminiszter a szesz eladási árának felemeléséről szóló törvényjavaslatot nyújtotta be.

Tisza István gróf miniszterelnök előterjesztette a legfőbb állami számvevőszék jelentését.

Balogh Jenő igazságügyminiszter a javaslat ellen felszólalókkal polemizált. A csecsemő is anyavédelem a javaslatban benne van. A javaslat első paragrafusa ellen felhozott érvek nem állják meg a helyüket. A törvény célja a hadsereg ellátása és a közélet zavartalan biztosítása. A magyar nemzetnek szövetségeseivel ki kell tartania, a rendkívüli körülmények a front mögött is érezhetők. Ha valakinek elveszik a két keze termelte munkáját, ez csak az összeség érdekében történhetik meg. A kihágások üldözése szükséges, a lelketlen kufárok ellen különösen fontos, hogy a törvény teljes szigorával nehezdedjen rájuk, nehogy a romboló szenvedélyek elharapózzanak. A szenvedélyeket a bíraskodásból ki kell zárni, de a kufárok nem a rendes szabályok alatt állanak. Evidens érdekek kívánják ezt, valamint azt is, hogy minden ügyben a legilletékesebb fórum és illetékesebb személy bíraskodjon. Kéri a javaslat elfogadását.

Gedeon Aladár a vasúti mizériák ügyében szólalt fel és hibáztatja a kormány eljárását.

Batthyány Tivadar gróf nem viseltek bizalommal a kormány iránt, a kivételes hatalomról szóló törvényjavaslat megszavazásába nem menet bele.

Abrahám Dezső a büntető bíraskodást kéri óvni, nehogy túlszigorú legyen.

Az ülést az elnök este nyolc óraker zárta be.

A képviselőház szerdán tartja legközelebbi ülést.

Az interpellációs könybe ma a következő kérdéseket jegyezték be: Szégyi Vilmos a magyarországi gázgyáraknak szénrel való ellátása ügyében. Abrahám Dezső az ipari cikkek maximalásáról. Kelemen Béla katonai ügyekben, mint a Hőter jelentések, a frontmögötti vagyontácsérlések és egyes visszaélések tárgyában. Szabó István (nagyatádi) a központi serfőzdek kérdésében. Szabó István (nagyatádi) a katonák szabadsága és a legénységgel való bánásmód tárgyában. Gedeon Aladár közigazgatási visszasságokról, Lovászy Márton a külpolitikai helyzeiről.

Budapestről telefonálja tudósítók: Ellenzéki körökben ismét felelevenitik azt a régi mesét, hogy őfelsége érdeklődött a hadseregszállítások iránt és listát kért a katonai irodája utján, amely sokkal bővebb volt, mint Tisza István gróf miniszterelnöké. Az ellenzék szerint bécsi politikai körökben nyílt titok a kijáró képviselők neve és a bécsi rendőrség külön listát vezet a hadügyminiszteriumban szállítások érdekében kijáró képviselőkről. Az ellenzék követeli, hogy adják ki az összes kijáró képviselők névsorát, másképen nem lehet megszabodítani az országot ettől a rákfenétől.

Károly király pohárköszöntője Vilmos császárra.

(Születésnapj ünnep a német főhadiszálláson.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A nagyfőhadiszállásról jelentik: Őcsászári és királyi apostoli felsége január 26-ikán a német főhadiszállásra érkezett, hogy a német császár őfelségét üdvözölje születésnapján. Kísérétében volt Czernin Ottokár gróf külügyminiszter is, a ki a jelenlévő Bethmann-Hollweg birodalmi kancellárral és Zimmermann külügyi államtitkárral délelőtt tanácskozott. Fél egykor dejeuner volt, amelyen a német császárné, Henrik és Waldemár porosz hercegek is részt vettek. Az uralkodók a következő pohárköszöntőket mondták: Őcsászári és királyi apostoli felsége:

„Sulyt vettem arra, hogy a mai napon itt megjelenjek, hogy őfelségének, hű barátomnak és hű szövetségesemnek személyesen fejezzem ki legmelegebb szerencse kívánataimat. Harmadik ünnepi már felséged születésnapját a háború közepette, amelyet ellenségeink ránk kényszerítettek a amelynek folytatásáért lojalis békeajánlatunk visszautasítása folytán egyedül ők felelősek. Felséged dicsőség koszorúza hadseregei az én és szövetségeseim vitéz hadseregeivel együtt a mindenható támogatásával a múlt évben ismét dus sikereket arattak, amelyek minket jogos büszkeséggel és reményteljes bizalommal töltöttek el a harcok további lefolyása tekintetében. Athatva a meleg barátság biztos érzésétől, amelyet őfelsége fenkölt lelkü dédnagybátyám iránt tanúsított, jókívánásaimat e kijelentésben foglalom össze: *Őfelsége a német császár és porosz király éljen!*”

A német császár a pohárköszöntőre így válaszolt:

„Felséged mai látogatásáért, valamint a születésnapom alkalmával kifejezett jókívánásaiért Felségednek, mint hű barátomnak és szövetségesemnek legmelegebb köszönetemet fejezem ki. Felséged jelenléte itt a mai napon újabb magasabb bizonyossága, hogy úgy örömben, mint

bánatban, nehéz órákban ép úgy, mint vérényes napokban *felsőged, hadserege és népe egynek érzik magukat velem, hadseregemmel és népemmel abban a rendíthetetlen elhatározásban, hogy a jelenlegi háborút a mindenható segítségével áldásos befejezéshez juttassuk. A háború folytatásáért a felelősség békeajánlatunk visszautasítása folytán azokra hárul, akik lojalis elszántságunkat me-reven visszautasították. Ausztria-Magyarország és Németország dicsőségövézte haderői szövetségeseikkel egyetemben ki fogják küzdeni a*

békét országunknak, amelyben a köztünk és népünk közt vérell és vassal megerősített baráti kötelek az együttes békemunkában továbbra is szilárdnak és hűségesnek fognak bizonyulni. Különösen megköszönöm felségednek néhai Ferenc József császár őfelsége, fenkölt atyai barátomról való meleghangú megemlékezését. Az istenben boldogult császárra való megemlékezés szentelje meg most és a jövőben baráti érzésünket. Köszönetemet e kiáltásban foglalom össze: *Őfelsége Károly császár éljen, hurráh, hurráh hurráh!*”

Letartóztatták Lositz asszony rablógyilkosait.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Pár nappal ezelőtt szenzációs rablógyilkosság történt Bécsben. Egy dúsgazdag urnót, Lositz Mária asszonyt, a híres Pfeiffermann dr. leányát, lakásában meggyilkolva találták. Széleskörű nyomozás indult meg mindjárt az eset után és a rendőrség a rablógyilkossággal az uriaszony bejárónóját gyanúsította meg, aki hirtelen az eset napján eltűnt. Gráci jelentés szerint a bejárónót ma szeretőjével együtt elfogták a kihallgatásuk azzal végződött, hogy megállapították, hogy a férfit a gyilkos.

A gráci jelentés a következőket mondja:

Ma délután Grácban, egy kávéházban elfogták Lichtnecker Vilma és Hirt Sándort, akiket azzal körözött a bécsi rendőrség, hogy a múlt héten meggyilkolták és kirabolták Lositz Mária előkelő bécsi urnót. Mikor a kávéházban a rendőrség emberei felismerték a rablógyilkossággal gyanúsított asszonyt és férfit és mikor elakarták fogni őket Hirt Sándor revolverrel védekezett az elfogatás ellen és csak nagyon nehezen lehetett megfékezni. A rendőrség megállapította, hogy kedden érkeztek Grácba. Eleinte külön laktak és csak tegnap költöztek egy szállodába.

Atkutatásuknál az asszony esomagjában megtalálták a meggyilkolt uriaszony birtokából származó női nyakláncot és mindössze 150 korona készpénz volt náluk. Lichtnecker Vilma elmondta, hogy Hirtet régebb idő óta ismeri,

gyakran járt hozzá és már hónapokkal ezelőtt egyszer említette, hogy az urnót meg fogja lopni, ha másképp nem megy, annak élete árán. Amikor Hirt a gyilkosságot elkövette, ő a konyhában tartózkodott és hallotta az áldozat harcát a támadóval. Hallotta a segítségkiáltásokat is, de nem mert bemenni, mert jól tudta, hogy miről van szó. Hirt Sándor megtagadott minden felvilágosítást.

A gráci rendőrség mindkettőjüket letartóztatta és Bécsbe szállítja őket.

Új munkaidő a képviselőházban.

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Szász Károly, a képviselőház elnöke, egy újságról adott interjújában azt mondta, hogy a Háznak régi óhajta, hogy külföldi parlamentek mintájára délután tartsa üléseit. Ez a változtatás március-holnapra mehetne, ha az egyik ülésen javaslatot nyújtanának be a Ház azt elfogadná, már a következő napon délután ülésezhetne. A munkarendre kiváló hatással lenne ez az igénybevétel.

Hajós Kálmán összeférhetetlenségi bejelentést tett önmaga ellen, mert egy takereskedő céget ajánlott a hadügyminiszteriumban.

Kupferné ezer pár seiyem harisnyája.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Megírta az Aradi Közlöny, hogy Berlinben letartóztattak egy igen előkelő asszonyt és a leányát, mert élelmiszer üzérkedéssel óriási méretű csalásokat követtek el. A híres párisi Humbert asszony machinációjára emlékeztető eset főszereplője Kupfer Margit asszony és leánya, Berlinben élelmiszerárakat rendeztek be és elűdték hitetnül igen előkelő emberekkel, tőkéssekkel, katonatisztekkel, sőt még egyszerűbb iparosokkal is, hogy óriási exportüzleteket bonyolítanak le, igen nagy haszonra tesznek szert és ezen a révén több, mint másfél millió márkát csaltak ki ismerőseiktől. Eleinte igen nagy haszonrészesedést juttattak azoknak, akik a betéti társaság tagjaivá lettek — volt eset, hogy az illető pénze csakhamar kamatot hozott — azonban csakhamar kiderült, hogy raktárak nincsenek, Kupferné a rabított pénzt a maga céljaira használta föl.

A milliós csalónő magánlakását, amely a Kaiserdamm 14. számú házban van, a bünyűi rendőrség tegnap délután lezárta, miután megtartották a házkutatást. Arra a kérdésre, hogy a millió márkán felüli kiesált összeget Kupferné mire költötte el, a következőket jelentik:

— Egyhanguan azt állítják az asszony ismerősei, hogy rendkívül nagy szerető és nagy hazát volt. Az élelmiszerárakat össze-

a legdrágább élelmiszerekkel és italokkal. Nagy vacsorákat szoktak rendezni és ilyenkor a nyolc szobás lakást és a gazdagon terített asztalt drága virágokkal díszítették oly tömegben, hogy másnap reggel magasan feküdt az elhervadt virág a padlókon. Naponta igen sok intim barátja ebédelt, vagy vacsorált nála, s minthogy mindegyik még egy ismerőst is magával hozta és különben is igen fényűző életmódot folytatott úgy Kupferné, mint leánya, hozzávetőleges számításokkal ötvénezer márkára tehető az egy havi kiadás.

Anyja és leánya a legelső divatruhából vásárolták a seiyemruhákat, a blúzok, drága szőrme, elegáns kalapok, drága kócsagok és csipkés alsóruhák óriási tömegét. Kupferné igen jó vevőnek ismerték a szállítói és valósággal rátukmálták az árut. Eleinte gondoskodott arról, hogy pontos fizető legyen és ezért, amikor kezdett hanyagabban fizetni, einézöek voltak vele szemben, mert nagy mennyiséget fogyasztott. Naponta automobil állott meg a ház előtt, amolyan Kupferné az üzletbe, majd különböző ügyfeleihez és az a színházba kísért. A sőtörő naponta hatvan márkát kapott. A kiesált pénzből nemcsak az asszony és a leánya, hanem a ház barátai is nagylábon éltek.

— A csaló asszonyt és leányát a szomszédok nagyon szerették, mert igen bőkezűen és adakozók voltak. A legutóbbi szent este nagy karácsonyi ünnepet rendeztek a szegény gyermekek számára és ez az egy estély állítólag harmincezer márkára került. A dísz-

téshez kölcsönkérte azoknak az üzleteknek az alkalmazottjait, ahol vásárolni szokott és ezeket is gazdagon megajándékozta. A letartóztatásuk mindenütt nagy meglepetést keltett és azt hitték, hogy csak alaptalan gyanúsításról van szó és hogy kihallgatásuk után csakhamar szabadlábra helyezik őket. Mikor a leányt a magánlakásba letartóztatták, egy egyenruhás ur, aki haretéri szabadságát náluk töltötte el, lekísérte az utcán váró autéhoz és azt kiáltotta utána: *mielőbbi vizontlátásra. Ugy tudják, hogy a Kupfer házban rendezett ünnepélyeken tiszték és a legjobb körökhöz tartozó urak. Berlinben jól ismert nagyiparosok, pénzemberek és a társadalmi élet markáns alakjai vettek részt. Érthető, hogy noha ezek a személyek nagy összegekkel vannak érdekelve, most, minthogy félnek, hogy nevüket meghurcolják, a háttérben maradnak. Érdekes, hogy egyik napos vendég, akivel egy hírlapíró éppen a liftben találkozott, erősen zörgetett Kupferné lakásának ajtaján és mikor a szobaleány közeledtét látta, azt kiáltotta teléje hangosan, hogy a nevet ne ejtse ki a száján. A károsultak közül többen kijelentették, hogy inkább elvesztik az egész pénzüket, sem hogy bejelentésük igényüket és a nevük nyilvánosságra kerüljön. Minthogy egy bankban Kupferné nevére körülbéli nyolcvénezer márkára összegű betétet találtak és ezenkívül rákaptak egy huszonezer márká értékű hadikölcsönkötvényre, amelyről a csaló asszony egészen megfeledkezett és ott hagyta annál a banknál, ahol jegyezte a kölcsönt, esődot fognak ellene kerülni a bíróságnak.*

A vitarendező bizottságnál 60 képviselő iratkozott föl. Mind a miniszterelnök jelentésének kapcsán kíván felszólalni. Az ellenzék abban bizik, hogy a vita március végéig elhúzódhatik ilyen módon.

Berlinből jelentik: Az osztrák-magyar kiegyezési tárgyalásokkal kapcsolatban a német-osztrák-magyar kereskedelmi szerződésről is

beható tárgyalásokat folytattak hónapok óta Berlinben és Bécsben. A főkérdésben már meg egyeztek, a részleteknél azonban meg kell várni, amíg az osztrák-magyar kiegyezés befejeződik. Az új tárgyalásokat februárban kezdik meg a németek az osztrák-magyar kiküldöttekkel.

Gerde Odön dr. a bosnyák kormány csalója.

(A szerajevói főkapitány bűnei.)

(Saját tudósítók telefonjelentese.)

A bosznia-hercegovinai élelmszer ellátási esalások tárgyában eddig 18 embert tartóztattak le, köztük Gerde Odön dr. kormányzósági titkárt, volt szerajevói rendőrkapitányt. Továbbá Bradács Mirko szerajevói városi tanácsost, Fischer Vilmos és Leichner Kálmán államvasúti tisztviselőket és Deutsch Miksa bécsi nagykereskedőt. Szerajevóban két élelembeszerzési csoport volt, a városinak az élén Bradács állott, a vasúti alkalmazottak részére Fischer és Leichner voltak felhatalmazva élelembeszerzésre. Gerdét, mint magyar embert osztották be hozzájuk. Bra-

dács, Fischer és Gerde províziókat fogadtak el, és olyan visszaéléseket műveltek, hogy például a Magyarországon maximális áron vásárolt burgonya, mire Boszniába kiért, már 14-16 fillérrel drágább lett. Egy bankban külön álnéven a szélhámosoknak egy milliós betétjét találták. Fischer és Gerde lakásán házkutatást tartottak és lefoglalták a levelezésüket. A szállító cégek ellen szintén megindult az eljárás, ha vesztegetés bizonyul rájuk, akkor bűnvádi eljárást indítanak ellenük, ellenkező esetben csak árdragításért büntetik meg őket.

Az aradi pénzüzetek osztaléka.

(Nincs emelkedés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ritkán nyilvánult meg olyan érdeklődés az aradi pénzüzetek osztaléka iránt, mint ebben az esztendőben. A háború tudvalevőleg üzleti szempontból nem nagyon kedvezett a vidéki pénzüzeteknek, mert a vállalkozási kedv a minimálisra csökkent, viszont a betétek évről-évre jobban gyarapodtak és ez a körülmény komoly gondokat okozott a pénzüzetek vezetőknek, akik nehezen helyezhették el az intézet rendelkezésére álló betéteket úgy, hogy ez az

— A károsultak azt hiszik, hogy ezenkívül is van még elrejtett pénze Kupfernának, azonban a többek előtt ismeretes „tükös szoba” szekrényének föltörése után abban mindössze száz márkát találtak. Annál gazdagabb — mint említettük — az éléskamra és a pince. Hatalmas ásványokon ezerszámra papirosba burkolt boros üvegek, a legjobb francia és német pezsgő, finom és drága konyak, szivarok és drága cigaretták, más helyiségekben bőségesen szalonna, sonka és mindenféle fajta konzervek voltak találhatóak. Ugyanígyen gazdagok voltak a tolejt szobák szekrényei. Drága selyem és szövetrubák, kalapok, szalagok, ezernél több pár selyem harisnya, óriási tömegű cipő, mindenféle fehérnemű, sokszoros megszámlálhatatlan példányban került elő. A leánya kelengyéről is gondoskodott az előrelátó anya és hogy milyen összeget költött erre, azt legjobban bizonyítja a lakásban talált egy kifizetett számla, amelyet egyik legelső berlini divatárucég állított ki tizenkilencezer márkáról. Érdekes, hogy a nyolc szoba drága butorzata is ki van tisztva. Kupferné nevén a telekkönyvben találtak egy villát, amelyet ő az üzletben részt vett egyik barátjától, mint a részvételre történt bevezetés egyik részletét fogadott el. A hitelezők között van egy Z. nevű grófnő, aki százezer márkával és az udvarhoz közel álló K. nevű ur, aki szétvonzó márkával részvételre a nagy csalásban.

elhelyezés megfelelő hasznót biztosítson a vezetésük alatt álló banknak, illetve takarékpénztárnak. A budapesti nagy bankok kedvezőbb helyzetben vannak, mert legtöbbjük áruüzlettel is foglalkozik és ez az üzletág tudvalevőleg a háború alatt szerfelett bevált. Ez a körülmény magyarázza meg, hogy a fővárosi nagy pénzüzetek osztalék tekintetében el tudják érni a háború előtti nivót és egymás után emelik fel részvényeiket. A vidéki pénzüzetek közül igen kevesen foglalkoznak áruüzlettel és leginkább valamely hadseregszállítási, vagy ehhez hasonló vállalkozás finanszírozását végzik. Az aradi intézetek közül ezt a gyakorlatot is csak kevesen folytatják és így aradi takarékpénztárak, illetve bankok nem igen tudnak az előbbi esztendőnél nagyobb osztalékot produkálni. Alább közöljük a számadatokat az aradi pénzüzetek eddig tudomásunkra jutott osztalékáról, illetve az osztaléktervekről:

Az Aradi első takarékpénztár a múlt évihez hasonlóan száz koronát, az Arad-csánádi gazdasági takarékpénztár negyvenöt koronát, az Aradmegyei takarékpénztár száz koronát, az Aradi ipar- és népbank harminc koronát, az Aradi polgári takarékpénztár tizenkét koronát, a Viktoria takarékpénztár husz koronát, az Aradi kereskedelmi bank kilenc korona osztalékot fizet. Az említett intézetek a múlt évben is ugyanennyi osztalékot adtak. Az Aradi központi takarékpénztár az előző évben nyolc koronát adott részvényenként, de az idei osztaléka még nincs megállapítva, ugyancsak nem döntött még a Közgazdasági bank igazgató-választmánya sem, hogy a múlt évi tíz korona osztalékot fizeti-e, vagy többet. Az Aradi általános takarékpénztár az 1916-ik évben tíz koronát adott, az idén pedig tizenkét koronás osztalékban akarja részesíteni a részvényeseket. Ehhez azonban a háború alatt a pénzügyi hatóság engedélye szükséges és az intézet ez ügyben már megkereste az aradi pénzügyigazgatóságot, azonban választ még nem kapott, hogy megengedik-e a két koronával nagyobb osztalék kifizetését.

RODALOM ES MÜVESZET.

Színházi műsor:

Szombaton délután fél négy órakor mérsékelt helyárrakkal: Ifjusági és népies előadás: Az arany ember, színmű.

Este fél nyolc órakor, rendes helyárrakkal: Névtelen asszony, színmű.

* Kamarazene a Szociális misszió délutánján. A népszerű kamarazene, melynek meghonosítása régi problémája a filharmonikusoknak és régi vágya a közönségnek, február 2-án délután a kulturpalotában rendezett jótékony célú előadás műsorán szerepel. Derék filharmonikusaink legjobbjából alakult kamarazene-társaság fogja jól összeválogatott programszámaival gyönyörködtetni a közönséget. Dr. Prohaszka Lászlóné felolvasása vezeti be a délutánt, melynek műsora a legváltozatosabban van összeállítva. Jegyeket Scherhag H. és fia szíveségből árusítja 3, 2 és egy koronás árban.

* A szombat esti 82. filharmonikus hangverseny, melyet az aradi 33. gyalogezred és az aradi honvédek rokkantjai javára rendeznek a filharmonikusok, a tartalmas műsor miatt pontban este 8 órakor kezdődik a kulturpalotában. Bánti Oszkárné budapesti hangversenyének és Sonn Harry, a m. kir. Opera első magán gondnokművésze ezen est vendégei már magukban is teljessé teszik a sikert. De játszani fog a filharmonikusok zenekara is, melyben ez alkalommal 8-8 első és második hegedűs, 4-4 brácsás és cellista és 2 nagybőgős játszik Gellert Pál színházi karnagy vezénylete alatt. A zeneértő közönség érdeklődése folytán a drágább helyek ugyszólván kivétel nélkül elfogytak és jegyek már csak a 15. sortól kezdve kaphatók Scherhag H. és Fia cégnél és este a pénztárnál.

* Bedy-Schwimmer Rózsa Aradon. Február hó 3-án ellátogat Aradra Bedy-Schwimmer Rózsa asszony, hogy érdekes és tanulságos amerikai utjáról előadást tartson. Aknamezőkön, vészben és viharban háromszor tette meg az utat Európa és Amerika között, hogy az emberiség ügyének tegyen szolgálatot. Államférfiak, koronás fők fogadták őt és tárgyaltak vele. Amerikában a legkülönbözőbb helyeken tartott előadást. Egyetemek, templomok, képviselőházak hívták meg előadónul. Amerikában alkalma volt Ford amerikai milliárdos óriási méretű ipartelepeit is tanulmányozni. Ezen tanulmányairól is rendkívül értékes és a magyar közönséget felettébb érdeklő mondaniyalója lesz. A február hó 3-iki előadása elé tehát méltán nézhetünk a legnagyobb érdeklődéssel. Számozott belépőjegyek 3, 2, 1-50 korona árban kaphatók Kerpel Izso könyvkereskedésében.

* A színház hírei. Ifjusági és népies előadás. Szombaton délután fél négy órakor az Aranyember, Jokai hírneves színjátéka kerül színre elsőrangú szereposztásban. — Névtelen asszony szenzációs színjáték van este műsorán, melyben a főszereplők ugyanazok, mint a bemutatott előadásban. — Vasárnapi előadások. Vasárnap két előadást tart a társulat, délután fél négy órakor mérsékelt helyárrakkal a Csányprimás operett van műsorán, este fél nyolc órakor Lehár kiűnő operettje, a Csillagok bolondja kerül színre.

* A Kőlcsey-Egyesület vasárnapi zsúrján. Felvinczi Takacs Zoltán, a Szépművészeti Múzeum igazgató-őre tart előadást Munkácsy Mihályról és művészetéről. Az aradi vonatkozásban gazdag előadást az illusztrációs előadásokkal kiegészítve elénkíti. Az egyesület tagjai tagsági igazolványaikkal, nem tagok 1-koronás belépővel váthannak szombaton délután 5-5-ig a kulturpalota könyvtárában, vasárnap a pénztárnál, műhelyre szóló jegyet.

Brusszilov agyonlőtte magát.

(Az orosz fővezér öngyilkosságának okai.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Oroszországból érkezett jelentések szerint *Brusszilov* tábornok nem a főhadiszálláson, mint először jelentették, hanem *Pétervárott lőtte agyon magát*. A pétervári lapoknak megtiltották, hogy az öngyilkosság hírével foglalkozzanak, a közönség körében azonban hamar elterjedt a hír, de miután a lapok nem közöltek róla semmit, azt hitték, hogy rémhír. Pétervárról azt jelentik, hogy mikor *Brusszilov* a fővárosba érkezett, a cár nyomban kihallgatáson fogadta. Az audiencia után *Brusszilov Galycin* herceg miniszterelnökkel és *Bjelajev* tábornokkal tanácskozott, majd magánlakásán *Sassonov* látogatását fogadta, akihez a legmelegebb baráti viszony fűzte. *Sassonov* közölte vele, hogy *Stürmert* külügyi tanácsossá nevezték ki. Közvetlenül *Sassonov* eltávozása után követte el *Brusszilov* az öngyilkosságot. Azt beszélik, hogy ezeket a politikai megbeszéléseket akarják *Brusszilov* öngyilkosságának okául betudni.

A legutóbbi hetekben, amidőn az entente-lapok orosz ellenoffenziváról kezdtek írni, újból forgalomba került a nagy energiájú *Brusszilov* neve. És lehetséges, hogy a szívós harcok közben lefolyt visszavonulás Bukaresttől a Szerethig csakugyan *Brusszilov* műve volt. Ha pedig az oroszok komolyan foglalkoznak egy oláhországi ellenoffenziva gondolatával, akkor nagyon valószínű, hogy ezt a feladatot *Brusszilov*ra bízták. Egy ilyen nagyarányú feladatot *Brusszilov* becsvágyát kétségtelenül kielégíthette. Ha ennek ellenére *Brusszilov* mégis megvált az élettől, azt két lehetőség magyarázhatja meg: Vagy az utolsó pillanatban *másra ruházták ezt a feladatot*, vagy pedig az orosz offenziva előkészítése körül *Brusszilovot* akár a valóságos hiányok folytán, akár áskálódásból kifolyóan *nem részesítették a kellő anyagi támogatásban*. Ha *Brusszilov* több mint két millió emberéletnek a föláldozásával nem tudott hónapokon át alaposan előkészített offenzívát teljes sikerre vinni, akkor annál kevésbé lehetett reménye ehhez most, amidőn *Moldvában* az orosz és román hadseregek sztratégiai helyzete sokkal kedvezőtlenebb, mint volt a múlt nyáron *Volhíniában*.

Tegnap külföldi újságokban azt a hírt lehetett olvasni, hogy a romániai hadműveletekért *Gurkó* tábornok, az orosz vezérkar főnökének a helyettese felelős. Ha ez a hír igaz, akkor nyilvánvaló, hogy *Brusszilovot* alája rendelték egy nálánál sokkal fiatalabb tábornoknak. Lehet, hogy ez keserítette el végkép *Brusszilovot*.

Öngyilkosságának okai lehetnek azok az egymást követő változások is, amelyek mostanában az orosz államkormányzatban napirenden vannak és a melyek az orosz hadvezetésben is kétségkívül éreztetik hatásukat.

Brusszilov, aki az idén múlt hatvanhárom éves, tekintélyes és gazdag családból származott. Katonai tanulmányait a pétervári nemesi hadiskolában végezte, majd belépett az egyik lovasezredbe. Mint fiatal tiszt, kedvelt tagja volt a pétervári felsőbb társaságnak és az udvarnál is szívesen látták.

Brusszilov a japán háborúban mint hadtestparancsnok vett részt. A mostani világháború elején az egyik határmenti hadtest,

majd egy hadsereg parancsnoka volt. Részt vett a két leMBERGI esatában, majd a Kárpátokban harcolt *Radkó Dimitrievvel* együtt. A gorlicei áttörés alkalmával az ő serege is megsemmisítő vereséget szenvedett és kénytelen volt visszavonulni. *Nikolajevics* Miklós nagyherceg bukása után *Ruszkij, Ivanov* és *Evert* tábornokkal együtt ő vette át az orosz hadak vezérségét.

Emlékeztet még az 1916. júniusi *lucki* áttörés, amely *Brusszilov* tervei szerint történt. Az áttörés következményei azonban nem bizonyultak olyan nagyoknak, mint ellenfeleink hirdették. Az áttörés hullámai két hónap alatt teljesen elültek.

A *Brusszilov*-féle offenziva utolsó nyelvére kiregése októberben voltak, amidőn megkezdtek az oláhok kiszorítását Erdélyből és *Brusszilov* az ő tehermentesítésükre egyfelől *Lucktől* nyugatra, másfelől pedig Kelet-Galicia északi sarkában *Zloosov* és *Tarnopol* között *Terstyánszky* és *Bönm-Ermolli* hárconaljai ellen ismét napokon át tartó kiméletlen támadásokat vezetett. Ez eredménytelen erőlködés után nemsokára át kellett vennie *Brusszilov*-nak Erdély keleti oldalán az oláh hárconal egy részét és ekkor került *Brusszilov* két hadserege, a *Lesicki*- és a *Kaledin*-féle hadsereg *Bukovina* és az ojtózi szoros közé. Ennek a két hadseregnek sikertelen támadásaira *Kövess* és *Arz* hadseregei ellen még élénken emlékezhetünk, hiszen alig néhány hét választ el tőlük. Azok a harcok, amelyek kissé ellanyhulva most is folynak *József királyi* herceg déli szárnyán, szintén a régi *Brusszilov*-féle hadseregsoport kötelekeinek a harcai. Mint tudjuk, ezek a harcok eddig egyáltalán nem jártak eredménnyel.

Ellenzéki korifeus munkapárti tárcája

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Azt mondják, sok a pénz, annyira sok, hogy egyeseket már be is csuknak érte. Beavatottak szerint annyi a nagybankó, hogy egészen fellendült a — krokodilbőr-ipar. Tudniillik krokodilbőrből készítik a nagybankók tárcáit. Valószínű ugyan, hogy ez a krokodil soha sem látta a Nilust, sőt inkább itt mekegett valahol az erdélyi havasokon, de ez mit se von le az értékéből annak az igazságnak, hogy fellendült a tárcaipar a sok ezres mián.

E sorok írója ugyan nem beszélhet tapasztalásból, mert a pénzözön egy merész fordulatlan állandóan elkerüli őt s tapasztalatai legfeljebb a régi betyárnóta értékeléseig érnek, mely eképen szólott vala: — Be van az én szűrőm ujjá kötve, de jól tette, a-i bekötötte, mert — az egyikben acél, kova, tapló: a másikban száz forintos bankó... E nótából pedig két igazság vonható le mindenekelőtt: az egyik az, hogy e sorok írójának nincs szüksége tárcára, elég ahhoz a szűrője is, melyet a modern világ haladásával a mellényzseb is helyettesíthet, a másik igazság pedig, hogy a világon a legnagyobb pénz a száz forintos, azaz hogy a — százkoronás bankó.

Vannak ugyan, akik másképen tudják. Ezek közé tartozik *Nagy Sándor* dr. akit, mióta nem képviselő, mindennap mosolyogva köszöntenek az ezresek. Az ám, de *Nagy Sándor* doktor a kékhásukat mind a mai napig

olyan viharvert öreg bőrtárcában tartotta, a melynek ifjuságára a legöregebb kliensek sem emlékeznek. Hasonlított ez a tárcá mindenhez, csak egy tárcához nem. Fülel voltak e bőrmatuzsálemnek, mint egy hadikocson lesóványodott yorshirei malacnak, melyek úgy lefetyeltek fizetések alkalmával, mint egy cugoscipő szalagjai a felgyürt nadrág alatt. Azonkívül szemé is volt e kedves dédapai ereklyének, melyet egy elszánt cigarettarég égetett rajta a jobb napokban, sőt volt rajta egy energikus szakadás, melyről szakértők sem tudták megállapítani, mihez hasonlít jobban, egy fogatlan anyós haragos szájához, vagy egy bevert cilinderhez. A kiváló kriminalista intim barátjai elszörnyűködve riadtak fel minden egyes alkalommal, midőn a kitűnő családtag látható lett.

— De *Sándor*, az Istenért, miért nem veszel magadnak egy tárcát.

— Ne bántatók, gyerekek, az öreg, igaz jószág ez.

— Lehet, hogy igaz, bár egy fiskálisnál soha se lehet azt jó lélekkel állítani, de mégis kellemetlen: szaga van.

— Szaga? riadt fel *Nagy Sándor*, szaga ennek? Talán a pénznek, amely benne van, mind friss nyomású, ennek lehet, de a tárcának?... hová gondoltok?

— Már pedig úgy van.

— Nos, ha úgy is van, én már amíg élek, tárcát nem veszek és nem változtatok.

A jóbarátok összenéztek: — Ohó! Ilyen rövidre nem engedjük a *Nagy Sándor* életét, a tárcá már nagyon a végét járja... ennek nem szabad megtörténni...

Pálmai Lajos dr. csöndesen mosolygott a nagyhangú kijelentésen: — Igazad van *Sándor*, ha egy kicsit szagos is lett a pénz a tárcától, nem baj az, hiszen a pénznek úgy sincsen szaga. Igaz, mikor utazunk *Pestre*, az esti, vagy a reggeli vonattal?

— Persze, hogy este.

A két jóbarát szépen fel is érkezett *Budapestre*. A szállodából együtt mentek reggelizni s épen az *Andrássy-uton* jártak, midőn *Pálmai* ijedten felkiáltott:

— Szent Isten, elvesztettem!

— Mit, mit, kérdezte *Nagy Sándor*.

— A tárcáimat, pedig azonnal fel kell itt sietnem *Rabinovics* doktorhoz. Tíz perc múlva lejár a terminus. Van nálad pénz *Sándor*, add csak ide gyorsan, így-így tárcástól, majd elszámolok vele.

Nagy Sándor meglepetve adta át az öreg krokodil-nagymamát s *Pálmai* eltűnt egy kapu alatt.

Tíz perc múlva már vissza is érkezett. *Rabinovics* nem volt otthon, itt a pénz, köszönöm, nem volt rá szükségem! S átnyújtott *Nagy Sándornak* egy vadonatúj gyönyörű kigyóbőr tárcát.

— Mi ez? riadt fel *Nagy Sándor* sötétebben, mint egykor *Bárci Benő*, hiszen ez nem az én tárcám?

— Dehogyan is nem, mosolygott *Pálmai*, mártól fogva a tied.

— Nekem nem kell, add vissza az én régi szeretőmet.

— Ne kérdd azt *Sándor*, oh ne kérdd, szavalt a jó barát.

— Miért?

— Emlékszel-e, hogy tárcád már tulsegesen illatos volt, nos: egyszer csak elröppent kezemből, étherre volt, eltűnt, megsemmisült, s most már elpihent a révben...

Nagy Sándor buson tekintett az új kigyóbőrré s mélabusan rebegte: Jó-jó, de mit szól ehhez majd a gazdád, *Tisza István!*

Meddig bírjuk a háborút pénzzel?

(Százegy milliárd az entente hadiköltsége 1916-ban. — Vege lehet-e a háborúnak pénzügyi hiány miatt?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A háború harmadik esztendejében fölöttébb aktuális lett az a probléma, hogy a hadviselő államok miként bírják ezt a végelethatalan küzdelmet anyagi erővel. Mikor a háború kitört, bizonyára senki se hitte volna, hogy három esztendőn keresztül emberanyagot és pénzzel birni fogjuk a háborút, sőt az optimisták mindig valamely hadviselő állam gazdasági összeomlásától várták a háború befejezését. Ez a gazdasági összeomlás egyik oldalán sem következett be a pillanatban még vitás is, hogy melyik hatalmi csoportnak gazdasági ereje gyöngült nagyobb mértékben a másiknál.

A negyedik naptári háborús év elején egy újságíró felkereste Schwartz Ottó dr. v. b. t. t. pénzügyi tanácsost, aki Németországban a nemzetközi pénzügyek terén a legnagyobb szaktekintély és beszélgetést folytatott vele a háborús hatalmak anyagi helyzetéről.

Schwartz Ottó dr. a következőket mondotta:

— A múlt évben jeleztem már, hogy az 1916. év hadiköltségei — különösen ellenségeinknél — jelentékenyen meg fogják haladni az 1915. évben felmerült hadiköltségeket. En akkor az entente hadiköltségeit 1916-ban 88 milliárdra becsültem, de megjegyeztem, hogy 100—110 milliárdra is rughat. Időközben kiderült, hogy a hadiköltség 1916-ban 104 milliárd márkát tett ki és ezzel az entente hadiköltségei az 1914. és 1915. évekkel együtt 184 milliárdra rugtak. Hogy milyen óriási ez a szám, kiderül a következő összeállításból. A Handbuch der Staatswissenschaften című évkönyvben 1906-ban a világ összes államainak adósságát 167 milliárd márkára tettem. A négyesszövetségnek sikerült a háború 29 hónapjában ezt a gigantikus számot még jelentékenyen tulszárnyalni. Ha ellenségeink hadiköltségei az eddigi tempóban emelkednek, akkor Anglia, Franciaország, Oroszország és Olaszország kénytelenek lesznek újabb 120 milliárd kölcsönt felvenni, ami által a nemzetek adósságai 300 milliárdra növekednek. A négyesszövetség nemzetjeinek vagyonát összesen 900 milliárdra téve, megállapítható, hogy ezen nemzeti vagyon egyharmadrésze már elveszett.

— Mennyi a hadviselők hadiköltsége naponként?

— 1915-ben a háborúban résztvevő államok három naponként egy milliárd márkát költöttek, 1916-ban már két nap alatt fogyott el egy milliárd és feltehető, hogy a nemzeti vagyonok ilyen pusztulása 1917-ben még gyorsabb tempóban fog bekövetkezni.

— Feltehető-e, hogy a háború valamelyik rész anyagi erőinek kimerülése folytán szűnik meg?

— Nem hiszem, hogy pénzügyi szempontok a háború befejezésére mértékadóak legyenek, illetőleg, hogy a pénzügyi szempont valamelyik államot arra kényszerítene, hogy a háborút beszüntesse. Viszont biztosra vehető, hogy a pénzügyi szempont ebben az esztendőben hónapról-hónapra súlyosabban fog a latba esni, mert az értelmes emberek Angliában és Franciaországban is kénytelenek lesznek belátni, hogy minél tovább tart a háború, annál biztosabban veszteti el Európa vezető szerepét a világgazdaságban és lesz kénytelen azt Amerikának átengedni. Angliát magát is az a veszély fenyegeti, hogy az angol hatalom

súlypontja Londonból a gyarmatokra és birtokokra helyeződik át. Az angol államférfiak tudják ezt már, ami abból is kitűnik, hogy az angol koronauradalmak vezetőit Londonba hívták és a birtoklási jog kiterjesztéséről tárgyaltak velük.

— Melyik állam áll a pénzügyek szempontjából legjobban?

— A háborús pénzügyek szempontjából az az állam áll legjobban, amely mindent, amire a háború vezetéséhez szüksége van, a belföldön tudja fedezni. Ebből a szempontból kétségtelenül a központi hatalmak vannak előnyben. Mégis Anglia finanszírozhatja legtovább a háborút, mert a háborúból legtöbb előnye eddig neki volt. Az ő birtokában vannak a német gyarmatok, neki van legkevesebb embervesztése, szövetségesei segítségével legjobb valutája, sokat keresett is szövetségesein, hadiköltségeinek egy részét gyűjtés útján szerezte, külkereskedelmünket a maga javára megbénította és Oroszországban értékes koncessziókat nyert. De az angol háborús pénzügyeknek is van egy érzékeny pontja. Itt van az az óriási rövidlejáratú kölcsöntéher, amelyen most az új kölcsönnel akarnak segíteni, miután az a remény, hogy a nagy hadikölcsönt a háború után veszik fel, füstbe ment.

— Meddig bírjuk a háborút pénzzel?

— Erre a kérdésre így felelhetek: Addig, amíg nyers anyagunk van és azt fel tudjuk dolgozni és ameddig a nép áldozatkészsége terjed. Ezt más szavakkal így lehet kifejezni: a mi pénzügyi forrásunk népünk gazdasági termelő erejében rejlik és mert abban a helyzetben vagyunk, hogy a háborús és polgári szükségletet határainkon belül el tudjuk látni, pénzügyileg is beláthatatlan időig bírjuk a háborút.

MOZGÓKÉP SZÍNIAZ.

* **Apárodite.** (Mária Carmi filmsorozat II. az Urániában.) Millió emberi érzések, szenvedélyek ragyogó kifejezése, az igazi asszonyi élet hű interpretációja Mária Carmi jelent meg tegnap vásznon. Az ő megjelenése mindig kivételes esemény számba megy, mert tökéletes tudásával, a modern ember minden baját, érzését a legigazabban adja vissza. A szerelmes asszony titkos vágyódása kelt életre, a bujkáló, kapualjba besurruló titkos életet élő nő igazi mintaképét találjuk meg benne. Mint minden film, ez a mostani is újabb haladásról, újabb tudásról teszen bizonyosságot. Ezek közé a kivételes tehetségek közé tartoznak, akik mindent tudnak, akik egy-egy kézműveléssel az élet legnagyobb titkát tárják fel a néző előtt s a szenvedésnek tengernyi érzését, a lélek minden viharzó megindulását, a leg egyszerűbb eszközökkel tudják életre kelteni. — *"Mire megvénülünk"*, Jókai Mórnak regénye, melyet könyvalakban mindenki ismer s mely napok óta Budapest szenzációja, legközelebb az Urániában.

* **Romániai győzelmes offenzívák főivétellei az Apollószínházban.** A mozibajáró közönség már tisztában van azzal, hogy a haretéri mozgófényképfelvételek hamisítatlanul adják vissza csapatunk mozdulatait s haretéri életét, azokat nem egészítheti ki, nem egészítheti a mozitechnika, mert a legfelsőbb katonai fórum szigorú cenzurája alatt állanak. A háború alatt az Apollószínház rendkívül értékes és módfelett érdekes haretéri felvételeket mutatott be, de mindezeket felülmúlja az a sorozat, amelyet ma mutatott be először. Az Ojtozi-határszoros haretérét látjuk magunk előtt, amelyről szinte nap-nap után említést tesz a hivatalos jelen-

tés. Megkapó felvételekben látjuk továbbá az áruló oláhok földjén diadalmasan előnyomuló szövetséges csapatok győzelmes útját és sok-sok történelmi jelentőségű epizódot, amelyek véres mozaikjai ennek a nagy világháborúnak. A rendkívül érdekes haretéri felvételeket még szombaton és vasárnap mutatja be az Apollószínház teljesen új műsor keretében. Az új műsor slágere: A hiúság vására című parasztdráma, amelynek főszerepét Olga Desmond, a híres mozistar játssza.

* Minden esütőrtökön este 6 órától szenzációs műsorok az Erzsébet mozgószínházban. 261

TORVÉNYKEZÉS.

Börtönre ítélt bankigazgatók.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről jelentik: A pestvidéki törvényszék nyolc napi tárgyalás után ma ítélt meg az albertirsai takarékpénztár részvénytársaság igazgatói felett. A takarékpénztár 1885-ben alakult 80.000 korona alaptőkével, amelyet 1913-ig 200.000 koronára emeltek fel. Ekkor csődöt rendeltek el az intézet ellen. A csődnyitást megindult büntető eljárás folyamán kiderült, hogy az igazgatóság évek óta könnyelműen gazdálkodott, 1.150.000 korona vagyont mutatott ki és a szakértők szerint ebből 523.000 korona teljesen értéktelen és kétes váltó. 876.000 korona tartozási összeget tüntettek fel a tényleges 283.000 koronával szemben.

Dévényi József tartozása a banknál 256.000 koronát tesz ki.

A pestvidéki törvényszék Margocsy Gusztáv tanítót, aki az intézet könyvelője és később igazgatója volt, család bukás miatt egy évi és tíz hónap, Dévényi Józsefet tíz hónap börtönre ítélte. A többi igazgatósági tagokat pénzbüntetésre ítélték. Az ügyészség család bukással és többrendbeli sikkasztással vádolta a főbűnösöket, de a törvényszék csak vétkes bukásban mondotta ki bűnösnek őket, mert fedezet nélkül szavaztak meg több ezer korona kölcsönt.

§ **Eltűnt 42.300 korona.** Szabadkáról jelentik: Érdekes ügyben folytat nyomozást a törvényszék vizsgálóbírója. Mult évi október havában sok osztrák sertéskereskedő járt Magyarországon, hogy kivitelre sertést vásároljon. Egy ilyen sertéskereskedő, Hille József, csehországi lakos, szintén lenn járt Szabadkán, ahol kísérője, egy itteni ügynök jelentette neki, hogy a szomszédos Pácsér községben, Weiszberger István odavaló szatócsnak van 141 darab eiadó sertése, azonban az akkori bácsmegyei szokás szerint, a maximális áron felül, 300 koronát kért minden sertés után. Hille, akinél 80.000 koronát meghaladó készpénz volt, elment az ügynökkel Pácsérra és mivel megtetszettek neki a sertések, belement a falusi szatócs borsos feltételeibe és lefizetett Weiszbergernek, természetesen négy szemközt és nyugta nélkül 42.300 koronát, mint a maximális áron felül árat. Erre aztán megkapta az írásos szerződést, amelyben Weiszberger kötelezte magát 8 nap múlva a sertéseket a maximális áron átadni. Nyolc nap múlva el is jött a jámbor német, hogy átvegye a sertéseket, de ekkor az a meglepetés érte, hogy Weiszberger kijelentette, hogy a sertéseket nem adhatja át, mert a hadügyi kormány rekvirálta és már el is vitte. Hille most visszakérte a 42.300 koronát, amire Weiszberger kидobta boltjából. Weiszberger, akit a bácskossuthfalvai csendőrség már kihallgatott, tagadja, hogy Hille neki egy fillért is fizetett volna. Hille pedig hivatkozik az őt kísérő ügynökre, mint tanura, aki az ábrákon keresztül látta, amint Weiszberger a kapott papírpénzt olvasta és egyéb tanukra, akik tudják, hogy mily nagy összeggel állított be Weiszbergerhez. Hille jogi képviselője, Török Sándor dr. följelentésére a királyi ügyészség nyomozást rendelt el a sikkasztás ügyében és az árdígitó visszaélés dolgában a topolyai szolgabíró kereste meg a további eljárásra.

Wilson összehívja a hágai konferenciát.

(Angol munkások a gyors békekötés ellen.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Berlinből jelentik: Wilson elnök környezetéből kiszivárgott az a hír, hogy az elnök nem sokára felszólítást intéz majd a hadviselő államokhoz, hogy a békeliga megalakítása céljából huzamos megfontolás után közöljék vele határozataikat.

Newyork: Az Evening Post Wilson üzenetéről kifejti, hogy gyakorlati jellege és gyakorlati szelleme kevés van, de az üzenet eszméit még sem lehet teljesen keresztülvihetlenné mondani. A Globe véleménye szerint Wilson, mikor a semleges országok érdekeit akarja megvédeni, tulajdonképpen megsérti a semlegességet, mert a hadviselők egyik csoportja javára a másik ellen foglal állást. Az Evening Sun szerint Amerikára nézve ma a legnagyobb veszedelem Wilson, mert üzenete Németország és Ausztria-Magyarország kivételével az összes államokat megsértette.

Radev berni bolgár követ Wilson üzenetéről a következőket mondotta: Bulgária fenntartás nélkül helyesli Wilson beszédét, hiszen nemzeti és nem hódító háborút visel. Bulgária csak azt követeli, ami a nemzetiségi elv alapján megilleti.

A Tempsnek jelentik Washingtonból: Wilson elnök azt tervezi, hogy javasolni fogja, hogy Hágában hívja-

nak össze békekonzferenciát, melyen a tartós béke alapfeltételeit megbeszélnek.

Newyorkból jelentik: Wanderbildet, Morgant és több amerikai milliárdost a bíróságra idéztek, hogy vallomást tegyenek arról az árulásról, amely a múlt év decemberében történt s amelynek következtében Wilson első békejegyzékéről még annak megjelenése előtt tudomást szereztek. A hír akkor a newyorki pénzpiacra döntő befolyást gyakorolt.

A manchesteri munkáspárt kongresszusán 1,498.000 szavazattal 696.000 szavazat ellen úgy határoztak, hogy ellenzik a nemzetközi szocialista kongresszusnak a béketárgyalásokkal egy időben való megtartását. 1,036.000 szavazattal 484.000 szavazattal szemben elfogadták azt a javaslatot, hogy a szövetséges államok munkásai tartsanak konferenciát. A kongresszus 1,697.000 szavazattal 302.000 szavazat ellenében elvetette azt a javaslatot, amely az azonnali béketárgyalásokat követelte.

A londoni tárgyalások a svéd-angol meg egyezéssel arra vonatkoznak, hogy Svédország a tengeren túlról behozott árut ne vigyen keresztül országán, de Svédországnak a munició átviteléről szóló tilalma továbbra is fennmarad.

Lesz kenyér a kávéházakban.

(Nem lehet burgonyát szállítani.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A városi közlemezési bizottság ma délután 4 órakor ülést tartott, Lócs Rezső helyettes polgármester elnöklésével. Az elnöklő polgármester helyettes az ülés megnyitása után a következőkben tette meg jelentését:

A városnak Erdélyben bérelt vadászterületén megejtett nyulavadászaton 38 vadász az első napon 127, a második napon 128 nyulat lőtt. 170 nyulat a tisztviselők között osztottak szét.

Berta Titusz bizottsági tag kérdést intézett a polgármester helyetteshez, hogy a kukoricaliszt ára mi alapon 62 fillér, holott a kukoricát 34 filléres áron rekvirálják. Lócs Rezső polgármester helyettes kijelentette, hogy a tengerliszt árát országosan a Közlemezési Hivatal szabta meg.

A tanács határozata folytán holnapra egy hétre, — február 3-ikára — az 1000 darabos álló juhállomány árverést hirdetett 2000 korona bánatpénzzel. Az árverés eredményét a tanács hagyja jóvá, az árverés iránt élénk érdeklődés mutatkozik, a juhok igen jó állapotban vannak, a kosokat kivéve.

A városi tengeri halát egy bécsi cég megvásárolta 405 koronáért métermézsánsként, míg a város 378 koronás árban jutott hozzá.

Tenczlinger Károly kamarás, akit Brassóba küldtek burgonyát vásárolni, bejelentette, hogy a beállott erős téli időjárás miatt az 58 waggon burgonya elszállítása lehetetlenné vált. Különben is az elszállításához nem elég a Burgonya Központ engedélye, hanem a földművelésügyi minisztérium kolozsvári kirendeltségének hozzájárulását is meg kell szerezni.

Hoffmann Viktortól bérbe vett a város egy sütődét két helyiséggel, amely sütője 60 koronára bért két havonta. A városi sütőde eddig összesen csak 790 korona 18 fillért eredményezett. Erre való tekintettel a bizottság elhatározta telosztatását.

A liszt és őrlemény kereskedők országos egyesülete Herstein C. cég, aradi kereskedő nevében beadványt intézett Kürthy Lajos báróhoz, az Országos Közlemezési Hivatal elnökéhez, melyben azt mondja, hogy a város megtartja a kereskedők jogos hasznát magának, mert a közönség semmivel sem jut olcsóbban liszthez a városi árusításban, mintha kereskedőknél venné. A helyettes polgármester azt a választ adta, hogy a városi árusítást takarékoság, hatályos ellenőrzés és a liszt-hivatal rezsijének behozatala céljából szervezték meg.

Örvendetesen vette a közlemezési bizottság tudomást, hogy a mezőhegyesi uradalom már most naponként 50 literrel többi szállít a városnak, mint eddig, február elsejétől kezdve pedig újabb 50 literrel többet fog szállítani. Ez naponként 100 új tejjegyet jelent.

A Haditermék részvénytársaság ígéretet tett, hogy teljes zsirtartalmú zsírt fog szállítani, utolagos ármegállapítással. Az aradi kereskedők 80 kilót jegyeztek.

A közlemezési hivatal forgalma 1916-ban 8 millió korona volt.

A közlemezési bizottság nagyobb mennyiségű zsir beszerzését határozta el mai ülésében a nyárra. A zsirt a hűtőkemencékben fogják elhelyezni. Felhívást intéznek az aradi hentesekhez, hogy zsirkészleteiket február 3-ig jeleentsék be.

Az aradi kávé és vendéglős ipartestületnek az Aradi Közlöny mai számában ismertett beadványára vonatkozólag Angel István dr. főjegyző, a városi lisztiroda vezetője a következő indítványt tette: Miután a kávések az egyharmad rész tengerlisztet kétszersült sütésére nem használhatják fel, maga is azon a nézetben van, hogy a váratlan fordulat következtében hatályos kivétel helyzetét a következő tanácsai határozatot és indítványozza, hogy a kávések kukoricával kevert lisztből készült kenyeret adhassanak vendégeiknek a kávé mellé. Kéri a bizottságot, hogy miután 1 kiló lisztből 70 dekagramm kétszersültet, viszont ugyancsak 1 kiló lisztből 130-140 kiló kenyeret lehet előállítani;

javasolja a bizottság a tanácsnak, tegyen a polgármesternek előterjesztést aziránt,

hogy a mostani kétszersült sütésére kiutalt lisztmennyiségnek csak 50 százalékát kaphassák a kávések ezután és ebből adhassanak egy harmadrészes kukoricakenyeret vendégeiknek a kávé mellé. Kijelenti a főjegyző, hogy ebbe is csak az idegenforgalomra való tekintettel hajlandó belemenni. Eppen ezért a társaságokra és egyesületekre javaslatát nem vonatkozik, miután ott idegenek nem fordulnak meg. Javasolja továbbá a polgármesternek, hogy a kifőzések lisztmennyiségeit redukálja.

A közlemezési bizottság magáévá tette a főjegyző indítványait.

Miért járt Szüllő Géza a hadügyminisztériumban.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A minisztereink listáján szerepel többek között Szüllő Géza országgyűlési képviselő is. Tisza István gróf minisztereink úgy emlékezett meg róla, hogy ifjú Szacellár Györgyöt, Székely Emil dr. ügyvédet és Sebastiani Vilmost ajánlotta a hadügyminisztériumban. Erről a három úgyról megbízható helyen a következő információt kaptuk:

Szacellár György országgyűlési képviselő irodájának egyik alkalmazottja, egy Marót nevű ur, arra az ötletre jutott, hogy posztót fog szállítani a hadseregnek. Jó modoru, jó megjelenésű ember lévén, sikerrel járt el a hadügyminisztériumban, ahol több millió értékű posztó szállítására kapott megbízást.

Megjegyzendő, hogy Marót Szacellár cégjegyzésével ellátott levélpapíron érintkezett a hadügyminisztériummal, ahol abban a hiszemben voltak, hogy Szacellár kapta a megbízást. Ez a pont nincsen tisztázva. Marót a posztót Norvégiában szerezte be, ott azonban nem kapott kivételi engedélyt és így nem tudta szállítani azt a mennyiséget, amelynek szállítását magára vállalta. Ebből a Szacellár-cégre kellemetlen következmények származtak. Szacellár akkor kijelentette Marótnak, hogy elbocsátja szolgálatából, ha nem rendezi az ügyet. A hadügyminisztérium, úgy halljuk, 200,000 koronát követelt a Szacellár-cégtől. Ennek az ügynek elintézésé miatt tett lépéseket Marót, vagy Szacellár a hadügyminisztériumban, ahol Szüllő, aki a részletekbe nem volt beavatva, ajánlólevelével jelentkezett.

Székely Emil ügyvéd néhány évvel ezelőtt társa volt Szüllő Gézáé. Innen az ismeretség közöttük. Székely ügyvédnek a hadügyminisztérium egészségügyi osztályában volt dolga s azért kért Szüllőtől ajánló levelet, hogy bebecsássák a minisztérium illetékes ügyosztályába.

A harmadik ügy a következő: Sebastiani Vilmos többek között szalonna szállításra is kapott megbízást a hadügyminisztériumban. A szállítás körül differenciák támadtak a minisztériummal s hogy bejusson a minisztériumba, Szüllő írásos ajánlását használta fel.

Budapestről telefonálja tudósítók: A képviselőház ülésének végén Szász Károly alelnök bejelentette, hogy Szüllő Géza és Hájós Kálmán összeférhetetlenségi bejelentést tettek önmaguk ellen és ezt áttette az összeférhetlenségi bizottsághoz.

Az „ARADI KOZLONY”

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohányüzletben is. Egyes szám ára 12 fillér.

Erős autokrata uraiom várható Oroszországban.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Az orosz határról jelentik: A cári palotában nagy családi tanács volt, amelyen a cár, a cárné, az anyacárnó a trónörökös és az összes nagyhercegek részt vettek. A tanácskozás eredményét és anyagát titokban tartják. A családi tanács után Nikolajevics nagyherceg az anyacárnóval tárgyalt. *Andronikov nagyherceg kijelentette, hogy az autokrata irány meg erősödése várható.*

A Nowoje Wremja jelenti, hogy a gazdag román főurak tömegesen elhagyják Oroszországot és Angliában, vagy Franciaországban akarnak letelepedni.

A Ruszkoje Szlovó jelenti, hogy Lloyd George legközelebb Oroszországba utazik.

Hadügyminiszteri rendelet a tisztelgésről.

(„Tiszteljétek a közkatonákat.”)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Amióta lángba borult a világ, élet-halál harcok reszketetik meg a lelkeket, váratlan fordulatok, esélyek kiszámítása élénkítik, vagy tompítják a kedélyeket. Ha szeretjük is a háborút, mint vérontó tény, kőnedálni kell, hogy igen nagy tisztító munkát végzett már eddig is. Amit a hangos szavú, de kevés cselekedetű „purifikátorok” akartak, azt sokkal hatványozottabb mértékben egészen észrevétlenül elhozta a háború, amely teljesen kiköcskentette, átfurmálta az agyakat és ilyen értelemben adott annyit, amennyit elvitt tőlünk. A haladás biztos és szilárd lépéseit senki sem vitathatja el. Ami tegnap még képtelenségnek látszott, ma már valóság és holnapra a mai lehetetlenség akadályai is kártyavárként omlok össze.

Hogy a copfról szóló rég hangzott panaszok ma már memyire alaptalanok, ezt ragyogóan igazolja bécsi tudósítónknak az a jelentése, amely a hadügy- és honvédelemügyi miniszterek együttesen kiadott szenzációs rendeletét tartalmazza. Először a miniszterek utasítják az összes parancsnokságokat, hogy tudassák a katonatisztekkel a következőket:

Az összes kisebb és magasabb rangú katonatiszteknek a legszigorúbban elrendelik, hogy ezentúl a legfigyelmesebben kötelesek fogadni, illetve viszonzni a legénységi utományban lévő katonák tisztelgését.

Ez a lényege a rendeletnek, amely csak egyetlen egy érzést válthat ki az ország népeiből: a halál, köszönetet, meghatottságot. Tegnap még képtelenség volt elgondolni, hogy a cifraruhás, aranyujtásos, pengő sarkantyus asztet bárki is kötelezhetné arra, hogy illően fogadja a gyűrött köpenyeges, legtöbbször borotvátlan, kérges tenyerű infanterista fészes haptájkját. Lehetetlenségnek tűnt volna fel, hogy ilyen óriási distanciát egy egészen rövid, de annál határozottabb rendelettel át lehessen hidalni. Az emberségesen gondolkodó tiszteteknek nem kell magukra venni a parancsot, ők minden kényszer nélkül, szívesen viszonznak az alattasok köszönését, mert jól tudták, hogy a hadügy is van olyan fontos a honvédelemben, mint a tisztuk. És a súlyosabb tevényt min-

dig és minden helyzetben a legénységé. A tiszték is hervadhatatlan érdemeket szereztek ebben a kolosszális méretű háborúban, de semmivel sem kisebb a legénység teljesítménye.

Négy miniszter a cár ellen.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A pétervári és a moszkvai nagy lapok természetesen még mindig az egész entente világot foglalkoztató orosz kormányválságról írnak és a legelső helyen vezető Ruszkoje Slovo most azt írja, hogy Ignatiev orosz kultuszminiszter megváltása tárcájától még nagyobb jelentőségű esemény, mint Trepov miniszterelnök bukása. Az említett lap szenzációs kullissza titkokat leplez le a legutóbb történt kormányválságról.

— Miután Trepov miniszterelnök bejelentette a minisztertanácsban, — írja — hogy lemond állásáról, mert a cár az ő tudta nélkül megerősítette Protopopovot belügyminiszteri állásában és Dobrovolszkyt az ő határozott akarata ellenére igazságügyminiszterre nevezte ki, a minisztertanács többsége Trepov mellé állott. Bark pénzügyminiszter, Ignatiev kultuszminiszter, Pokrovszky külügyminiszter és Schachowskoj kereskedelmi miniszter kihallgatásra mentek a cárhoz és kijelentették az uralkodónak, hogy véleményük szerint az ő magatartásuk felel meg az állam érdekeinek. Kijelentette továbbá a négy miniszter, hogy ők a minisztertanácsban egy olyan csoportot alkotnak, amely nem mindenben vallja ugyan Trepov miniszterelnöknek a véleményét, de abban egyek vele, hogy ameddig Protopopov belügyminiszter marad, a kormány a törvényhozó testületekkel nem tud együtt dolgozni. Már pedig a törvényhozó kamarák együttműködése a kormánnyal ebben a fontos pillanatban feltétele a belső béke fenntartásának és záloga a harctéri sikereknek. Az ország közvéleménye erősen reagál a kormány minden olyan intézkedésére, amely a birodalmi дума ellen irányul és még a legkisebb jelentőségű kísérlet is nagy eseménnyé válik, ha a дума szabadságát érinti. Most a дума mellett foglal állást a birodalmi tanács, sőt az egyesült nemesség tanácsa is. Hogyha ez a három, Oroszországnak minden osztályát és társadalmi rétegét képviselő intézmény nem szerepelhetne úgy, mint a közvéleménynek képviselője, akkor a kormány további működésében egyáltalában nem találhatna támasztékot sehohsem. Iparosok és tudósok félre nem magyarázható módon ama véleményüknek adnak kifejezést, hogy Oroszország belső politikai irányát meg kell változtatni és követelik, hogy a kormány közeledjék a törvényhozó testületekhez. Amíg ennek az együttműködésnek utjában áll akadályokat nem lehet eltávolítani, addig a kormány nem fejthet ki törvényhozó és közigazgatási tevékenységet. Ha a cár a négy miniszternek ezt az álláspontját nem osztaná, akkor kérik, hogy menesse fel őket állásuktól.

A Ruszkoje Szlovo értesülése szerint a cár udvari irodájának a főnöke, Tanczejev maga is osztotta a négy miniszter álláspontját, amelyet azonban a cár mégis elvetett és ennek következtében Ignatiev letette tárcáját. Emellett események magyarázzák meg, hogy Bark, Schachow szovj és Pokrovszky miniszterek hosszabb szabadságra mentek.

HIREK.

Herzig Ottó ezredes vaskeresztje.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Megírta volt az Aradi Közlöny annak idején, hogy micsoda bravuros cselekedetet vittek véghez az aradi huszárok. Parancsot kaptak, hogy az előre nyomuló orosz osztagosát Szvidnikinél tartóztassák fel. Herzig Ottó, akkor még alezredes, volt a huszárok parancsnoka. Hajnalban indultak el a huszárok, reggeli már harcban állottak az oroszokkal. Tízszeres volt a túlerő, de az aradi huszárok nem tagítottak. Lovakról leszállva, a legnagyobb gépfegyver- és gránáttűzben, rohamozva, majd esiszva közeledtek az orosz állásokhoz. A gránát bögött, hullott, mint a záporosó s szilánkjai majd ezt a huszárt, majd azt a tisztet ütötték ki a sorból. De a kis csapat ment, kuszott előre feltartóztatatlanul. Legelő az ék elején a parancsnok, Herzig Ottó. Két gépfegyvergolyó már átfurta a sapkáját s csak a sapka mellé tűzött érem tartóztatta fel vészes futásában, de azért sebet ütött s az alezredes arcát előntötte a vér. — Nincs baj, kiáltotta, csak előre! S mentek... mentek... midőn mintegy kétszáz lépésnyire voltak az oroszoktól: bömölve vágott le közülük egy gránát. Ezerfele pattantak a szilánkjai, mint a szikra eső s ezek egyike Herzig alezredes gerinc-sontjánál furódott be, hogy a felső lábszárhúson keresztül vágva magát jusson ki ismét a megszagattott emberi testből.

A rettenetes seb harc képtelenné tette a hőst parancsnokot, de — a csatát mégis megnyertük, mert éppen ebben a legválságosabb pillanatban avakozott bele egy német ezred a küzdelemben, visszaüdvözve az oroszokat. A nap hőse Herzig Ottó volt, aki élet és halál között lebegett akkor. A németek is elismerték a huszárok kiváló teljesítményét és siettek azt parancsnokuknak: Linsingen vezérezredesnek tudtul adni. Herzig Ottó tizenhat heti betegeskedés és többszörös operáció után felgyógyult, ezredes lett s most megérkezett hozzá a Linsingen kitüntetés is — a vaskereszt. Ma kapta meg a vitéz huszárobester a kitüntetést s mi örömmel jegyezzük fel ezt a háború aranykönyvének aradi törzslapjára.

— A görög király anyja a fia mártírújáról. Athénből jelentik: A Nea Hymera szerint Olga görög anyakirályné, aki született orosz nagyhercegnő, mikor a szaloniki-i forradalmi kormány Szaloniki elfoglalásának évfordulóján hódoló táviratot küldött neki, a következő választ küldte a szaloniki-i metropolitához, azzal, hogy ezt Venizelosznak és a többi forradalmi vezéreknek hozza tudomására: „Szívesen bízok a fiam által történt dicsőséges bevétel évfordulójának alkalmából hozzám intézett üdvözlés őszinteségében, ha azok, akiktől kiindult, vissza térnének uralkodójukhoz és hűségesek maradnának esküjükhöz, a hadsereghez és a királyhoz, aki Görögországért áldozta életét.”

— Minisztertanács. Budapestről jelentik: Ma délután Tisza István gróf elnöklése alatt minisztertanács volt, melyen Kürthy Lajos báró is részt vett. A jegyzőkönyvet Drasche Lázár Alfréd írta.

— Az osztrák közlelmezési miniszter Budapesten. Budapestről telefonálja tudósítónk: Hoffer Antal tábornok, az osztrák közlelmezési miniszter, ma Budapestre érkezett és korán reggel felkereste Kürthy Lajos bárót, majd később Tisza István gróf miniszterelnököt és Ghillányi Imre báró külügyminisztert látogatta meg.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Augusztusra vége lesz a háborúnak.

Bern. Svájci lapok szerint a Szereth balpartján levő orosz hadállások, melyeket újból védelmeznek, német és bolgár koncentrikus tüzéségi tüzelés alatt állanak. Az oroszok hátsó összeköttetése a Pruth és a Szereth között már alig létezik.

Rotterdam. Lloyd George egy ausztráliai ujságíró előtt a következő kijelentést tette: A birodalmi hadikonferenciával a brit birodalomnak új korszaka kezdődik. A haditanács hadi és politikai összefüggésben van. Ha mindent latba vetünk, hogy a háború céljait elérjük, meg fogjuk találni az utat, hogy szövetségünket egységessé és szilárdá tegyük.

Köpenhága. Párisi távirat szerint Nieuvelle tábornok a következő sürgönyt küldötte Dänkirchen polgármesteréhez: Kis türelemmel teljesen bizhatunk a végleges és teljes győzelemben.

Zürich: Radko Dimitriev egy újságírónak azt mondotta, hogy akkor lesz béke, ha az angol és francia zászlók egymást ölelik majd az Elba mentén. Amíg idáig eljutunk, egy jelszavunk lehet csak: előre, mindig előre.

Milanó: Római információk szerint az olasz fronton, dacára a hideg télnek, nagy előkészületek történnek. Az új harcok az idén előbb fognak megkezdődni, mint tavaly. Povro tábornok politikai barátainak kijelentette, hogy a háború július-augusztusban teljesen el lesz döntve, az összes hadviselő államok végleg kimerülnek a jövő tavaszig.

Washington: Wilson legutóbb kijelentette, hogy Németország részéről semmiféle biztató jeleket nem kapott.

— **Dankl Viktor** tábornok testőrkapitány. Bécsből jelentik: A király Dankl Viktor volt hadseregpáncsnokot nevezte ki Beck gróf vezérkari főnök helyére az arciere testőrség kapitányává.

— **A román trónörökös a cár veje:** *Stockholmból* jelentik: Pétervárról jelentik: Megbízható forrásból arról értesülnek, hogy a román trónörökös Tatjana nagyhercegnőt, a cár középű leányát eljegyzte. Remélik, hogy a nagyhercegnő tekintettel Rasputin halálára, nem fog többé vonakodni anynyira a házassági tervektől és hajlandó lesz férjhez menni.

— **Felmentő ítélet.** A múlt év tavaszán feljelentés alapján azt a vádat emelték Löbl Gyula és Goldschmiedt Sándor aradi lakosok ellen, hogy gáji tanyájukon hizlalt sertéseikből az elhullott állatok húsa olcsón kimérték a szegény nép között. Az beigazolódott, hogy az elhullott sertéseket tényleg kimérték, de hogy kinek az utasítására, azt még ma sem tudni. Grumáz László dr. rendőrkapitány Löbl Gyulát 400 korona, Kohlman Károlyt, Goldschmiedt Sándor banküzletének pénztárosát 100 koronára és Szügyi Mihályt, Goldschmiedt Vincellérjét, aki a húst kimérette, 15 napi elzárásra ítélte, míg Goldschmiedt Sándort felmentette a vád alól, mert beigazolódott, hogy az eset idején nem volt Aradon és arról mit sem tudott. Felelősség folytán az ügy a tanácshoz került, mely feloldotta az ítéletet és a rendőrbíróságot új eljárásra utasította. Kévéssel ezután újból megtartották a tárgyalást és Grumáz dr. ismét azt az ítéletet hozta, amit első ízben hozott. A kihágás újból a tanácshoz került, mely zárt tárgyalásban tegnap foglalkozott vele. A tanács Löbl Gyulát és a vincellért felmentette a vád alól és csak Kohlman Károlyt marasztalta el 600 korona pénzbírsággal. A tanácsos határozat indokolásában kimondja, hogy Kohlman adta ki az utasítást az elhullott sertések húsa értékesítésére és a kihágásért egyedül ő a felelős. Löbl Gyulát viszont az indokolással mentette fel, mert a kihágás nem az ő, hanem az alkalmazottjának, illetve társa alkalmazottjának utasítására történt és ezért őt nem lehet felelőssé tenni.

— **Házasság.** Dragomir Silvius dr. nagy-szebeni tanár és Bonts Flóra házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Sztrájk a Schneider-Creusot gyárban.** Gonfából jelentik: A Temps jelenti, hogy a Schneider-Creusot műnicipiógyár munkásnői tegnapelőtt sztrájkba léptek. Thomas műnicipiós-miniszter plakátokon szólította fel a munkásnőket, hogy vegyék fel újból a munkát és figyelmeztette őket arra a veszedelemre, melybe sztrájkjukkal az egész országot sodorják. Felhívta őket, hogy mielőbb lépjenek munkába, mert különben kényszeríteni fogják őket erre. A lyoni Progress szerint a sztrájkolók egy része mánap már munkába is állott.

— **Pászká ellátás.** Mithogy az Országos Közélelmezési hivatal elnöke utasítása folytán Arad szab. kir. város polgármestere az orth. izr. hitközség előjáróságát felhívta, hogy záros határidőn belül terjessze be azok névsorát, kik a húsvéti ünnepekre pászkát igényelnek, ennél fogva az aradi orth. izr. hitközség előjáróságát felhívja az aradon tagjait, és a vidéki hitközségek előjáróit, valamint egyes vidékieket, hogy hatóságilag igazolt bejelentési lapon tudassák: hány személyre igényelik. Kik a húsvéti ünnepekre pászka kiszolgáltatását óhajtják, a hitközség jegyzői irodájában (Asztalos Sándor-u. 6-7 sz.) kapható bejelentő lapot szabályszerű kitöltésével f. évi január hó 30-ik napjáig (naponta d. u. 2-5 óráig) bezárólag annál bizonyosabban jelentsék be, mivel az ezen határidőn túl történt bejelentések figyelembe vehetők nem lesznek. Figyelmeztetjük egyúttal a bejelentőket, hogy pászkával leendő ellátásukat esetleg a húsvéti ünnepek előtt a város által felajánlottakhoz képest igénybe nem vehetik. Arad, 1917. január 23. Az aradi orth. izr. hitközség előjárósága.

— **Halálozás.** Eberstark Ignác kereskedelmi utazó, f. hó 25-én, életének 34-ik évében elhunyt. Temetése 28-án délelőtt fél 11 órakor lesz a Heim Dömönkos-utca 1. számú gyaresházából.

— **A papírák újabb felemelése.** Szakkörökből nyert értesülésünk szerint a papírgyárak általános új és minden eddiginél nagyobb arányú áremelését tervezik. Ugy halljuk, hogy ezúttal legalább 40 százalékos lesz az áremelés. Újabb okokat természetesen nem tudnak felhozni a papírgyárak az áremelés megindolására. Az, hogy a napokban a zernesti cellulozegvár is megkezdte az üzemet, talán még sem szolgálhat egy áremelés okául. A fogyasztók érdekeivel minsem törődő papírgyárak szigorúan kellene ellenőriznie a kormányzatnak, mert a papírgyárak csak szigorú ellenőrzés és árcsökkentés nélkül végezhet.

— **Angol toborzó irodák Amerikában.** *Amsterdamból* jelentik: Az amerikai rendőrség az Egyesült-Államok nagy városaiban titkos toborzó irodákat nyomozott ki, melyeknek az volt a rendeltetésük, hogy technikusokat és mérnököket vigyenek Kanadába keresztül Angliába. A leleplezés kínos feltűnést keltett, mert a toborzókat hamis utlevelekkel az amerikai követség hamis bélyegzőjével csempésztek ki Angliába. Az Unió kormánya Londonban erélyes tiltakozást szándékosan bejelenteni.

— **Pellengőre kerülő aradi árdrágítók.** A rendőrség az utóbbi időben ismét erélyesen látott hozzá az aradi szárnypiac árdrágítók megfélemlítéséhez. Egész sereg kollaszonny állították elé a kihágási bíróságra, akik közül a legtöbb olyan magas áron akart tudni egy-egy sovány, esenevész jószág, hogy az szinte hihetetlenül hangzik. Volt, aki egy pár sovány libáért 54 koronát kért, egy másik pedig 120 koronáért akart eladni egy pár közepesen hizott libát. Grumáz László dr. rendőrkapitány, a rendőri büntetőbíró vezetője, legtöbbet elzárásra és pénzbírságra ítélte, de igénye vétele azt a belügyminiszteri rendeletet is az ítéletek kiszabásánál, hogy elrendeltet az ítéletek a piacban való kiugrosztását. Táblát fogtak felállítani a piacon és erre kerülnek fel a kiállítványok elzárások nevei, hogy a közmegegyezésnek legyenek kitéve. László Demeter egy havi elzárásra és 500 korona pénzbüntetésre, Heliscue Ferencné óhalmi asszonyt tizenöt napi elzárásra és 300 korona pénzbüntetésre, Usobán Demeterné aradi barombarusnő tizenöt napi elzárásra és 200 korona pénzbüntetésre, nap elzárásra és 200 korona pénzbüntetésre, nap elzárásra és 500 korona pénzbüntetésre ítélték és elrendelte mind-egyiknek megelégyezést. Hízenkívül még számtalan kisebb-nagyobb ügyekben hozott ítéleteket ma az aradi rendőri büntetőbíró.

— **Gyermekeset** 50 koronától 250 koronáig Fischer Simon nagyarányúában. 311
— **Üzleti könyvek** herpönel. 354.

(Hogy dolgozik a hatóság a vármegyében. — cukorraktarak Aradon.)

— Az Aradi közlöny tudósítójától. —

azok a fórumok, amelyek a közönség érdekeit védik, már számos alkalommal intervenáltak a cukorközpontnál, ahonnan azt a választ kapták, hogy a cukorközpont hónapról-hónapra kiutálja a közgazgatási hatóságok számára a lakosságnak megállapított cukorkészletet és a hatóság kötelessége a fogyasztókat gondoskodni. Hogy miért nem kap a falusi közönség cukrot, annak érdekes magyarázatát adják az értelmebb falusi fogyasztók:

— A községhezán nagyon sok cukor volt egy hónapra keresztül, amíg végre a jegyző rászánta magát arra, hogy egy kereskedőnek kintja a cukrot. Hozzánk harmincket meter-mázsas cukor érkezett és mégis csak egy kereskedő kapott belőle. Hogy az az egy kereskedő miképpen bír huszager lakost ellátni cukorral, azt már a főszoigabíró ur és a köz-ségi jegyző tudhatja.

Uj könyvek.

* A „Nő” a feminista folyóirat januári száma a következő tartalommal jelent meg. Cikkét irtak: Bedy Schwimmer Rózsa, Gerő Ödön, Glöcklich Vilma, Szegvári Sándorné, Mellerné Miskolczy Eugenia és Sigríd Kruse. A bel- és külföldi szemleanyaggal, továbbá glosszákkal élénkített magas színvonalon álló feminista folyóirat előfizetési ára egész évre 5 korona, félévre 2:50 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V., Mária Valéria-utca 12.

* Megjelent a Bűnügyi Szemle és Büntető Jog Tára. Az Angyal Pál dr., udvari tanácsos, buda esti egyetemi professor szerkesztésében megjelenő egyetlen magyar büntetőjogi szaklap, a „Bűnügyi Szemle” f. évi január 15-én megjelent 4. és a „Bűnügyi Szemle”-vel kapcsolatban álló s dr. Degré Miklóstól szerkesztett „Büntető Jog Tára”-nak f. é. jan. 1-én megjelent 7. száma. A két lap együttes évi előfizetési díja 20 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I., Lisznyay-utca 18. sz. Kiadó és könyvnyomda: Wessely és Horváth, Pécs.

téad díja 20 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I., Lisznyay-utca 18. sz. Kiadó és könyvnyomda: Wessely és Horváth, Pécs.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. január 27-én szombat:

Déután 10 óra: méréseket helyáramlat

Aranymember.

Dráma.

Kész 1/2 órakor rendezés helyáramlat

A) Déliet.

A) Déliet.

Névtelen asszony.

Színmű 5 felvonásban.

Kezdeté 1/8 órakor.

A szerkesztést lelei:

Rudnyánszky Endre távollétében

Stauber József.

Az arra illetékes fórumok már pánasszal is fordultak a cukorközponthoz, amely kijelentette, hogy a főszoftgábiraknak az a gyakoriata, amely szerint ók minden faluban csak egy kereskedőnek, vagy fogvasztási szövetkezetnek adnak cukrot, teljesen indokolatlan és a termény intézkedni fog a gyakorlat megszüntetése érdekében, mert ez igazságtalan és kártékony. Minden kereskedőnek egyformán kell részesülni a cukorból.

Éppen azért, mert a falusi lakosság ilyen nehezen kapja meg ezt a fontos élelmiszeiket, hétről-hétre végig kalandozzák Arad utóit, bekopogtatnak minden házhoz és aziránt érdeklődnek, hogyan lehetne cukrot kapni. A kereskedésekben természetesen a falusiak nem kaphatnak cukrot, mert nincs cukorjegyük. Rendkívül feltűnő és megbotránkoztató azonban, hogy egyes magánházakban valóságos dugott cukorraktárak vannak, amelyekből a falusiak tej, és szárnyas ellenében kaphatnak árut. Hogy miképpen jutnak a magánosok a cukorhoz, annak kiderítése a rendőrség fontos feladata volna. Valószínű, hogy rövid idő múlva mi is igen érdekes adatokat hozhatunk a rendőrség tudomására és nyomra vezetjük a hatósági közegeket, ha azok maguktól nem tudnak felkutatni a dugott cukorraktárakat.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= Körlevél szerszámgépek ügyében. A cs. és kir. hadügyminiszterium gépnilyvántartási osztálya (Bécs, I. Franz Josefskai 15.) körlevelet küldött szét, amelyben kéri az érdekelteket, hogy az 1917. évre a szerszámgépekben való előrelátható szükségletüket jelentsék be. Azok az érdekeltek, akik ilyen körlevelet nem kaptak volna, ezt egy levelező-lapon jelentsék be fentebbi címre.

Osztrák-magyar bank.

A főtanács határozata folytán az 1916. évi éveterve további részosztalék fejében részvényenként

száz korona

kerül szétosztásra.

A kifizetést f. é. február hó 3-ától kezdve az Osztrák-magyar bank bécsi és budapesti főintézetei, valamint összes fiókintézetei teljesítik, ha nekik a 75. sz. osztalékszervénynek a keretnél levágandó jobboldali része beszolgáltatott.

A 75. sz. osztalékszervénynek baloldali része a szervény-iven hagyandó és az 1916. évi osztalék később esetleg még kifizetésre maradáknak felvételére szolgál.

Bécs, 1917. évi január hó 18.-án.

OSZTRÁK-MAGYAR BANK.

Pöpvics
kormányzó.

Zimmermann
főtanácsos.

Schmid
vezérigazgató.

745

(Utányomás nem díjazatik.)

Meghívó.

Az Apateleki Központi Szerszám Szövetkezet

1917. évi január 28. napján délelőtt 10 órakor Apatelek községében

alakuló közgyűlést tart,

melyre a már jelentkezett aláíró tagokat és a még jelentkezni szándékozókat meghívja.

Apatelek, 1917. január 24-én.

Az aláírók nevében:

Magyari Mihály,
hegyközségi elnök.

A közgyűlés napirendje:

1. A közgyűlés elnök megválasztása.
2. A jelentkezett tagok, illetve aláírók számának, és fizetési kötelezettségének és a terület holdjainak megállapítása és határozat a szövetkezet megalakítása iránt.
3. Az alapszabályok megállapítása.
4. A megállapított alapszabályok értelmében az igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok megválasztása.
5. A szerszámok engedélyezése iránt kérvény bejelentése.
6. Esetleges indítványok.

Egy jó írásu rokkant katona,

ki lehetőleg németül is tud,

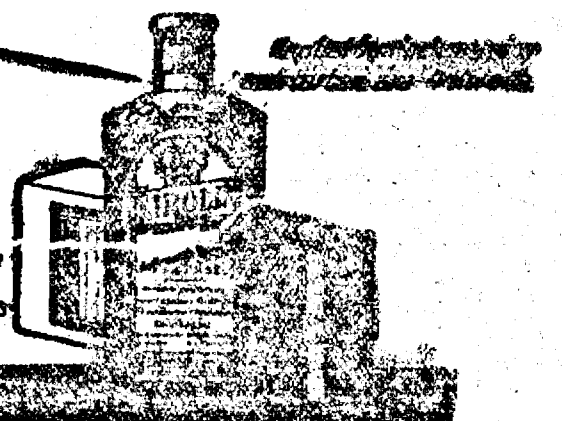
a waggongyárban azonnal felvétetik.

Használt ólom megvételeire kerestetik.

SIROLIN "Roche"

melibetegségek, számarhurut, asztma, influenza ellen.
Ki használjon sirolint?

1. Mindenképpen, aki hosszabb idő óta szenved köhögéssel. Mert jobb betegségeket elhárítani, mint gyógyítani.
2. Azok, kik krónikus légcsőhurutban szenvednek, sirolint használjanak.
3. Asztmában szenvedők, akiknek a köhögésükkel kapcsolatos tünetek jelentősen csökkennek.
4. Sztrófolozásban szenvedő gyermekek, kiknek a légzőrendszerük a sirolin előjében betegsége.

Aradi Első Takarékpénztár.

Vagyon.

Mérleg-számla 1916. évről.

Teher.

	ÖSSZE			ÖSSZE	
	Korona	fl.		Korona	fl.
Pénztárkészlet			Részvénytőke		10.200,000
Más pénzügyintézeteknél elhelyezett tőkék		1.742,544 24	Tartalék-alap	3.000,000	
Váltó-tárolás		3.577,788 2	Külön tartalék-alap	2.541,608 50	
Jelzálog-kölcsönök		25.408,14 63	Értékpapir és folyam különböző tartalék-alap	127,095 21	
Amortisationális jelzálog-kölcsönök		3.575,058 88	Házorték esőkkenési tartalék-alap	200,000	
Előlegek értékpapírokra		10.085,382 32	Nyugdíj-alap	500,000	6.371,708 71
Folyó számlai-előlegek		298,725	Betétek	21.946,898 62	
Hadikölcsön-előlegek		6.953,948 15	Betétek folyó- és check-számlán	11.835,085 80	33.821,929 42
Tulajdon ingatlanok:		19.916,064 55	Atruházott jelzálog-kölcsönök		6.004,475 16
Deák Ferencz-utcai 42. sz. ház	307,758 32		Visszszámított váltók		1.808,888 78
Atzél Péter-utcai 1. sz. ház	240,000	547,758 32	Hitelezők		459,335 01
Tulajdon állam- és értékpapírok	5.608,362		Hadikölcsön lombard hitelezők		18.216,829 32
függő kamatok	121,058 96	5.729,420 96	Fel nem vett osztalék		4,825
Nyugdíjalap értékpapírjai:			Hátralékos tőke kamat-adó		57,859 03
800 drb. Aradi első takarékpénztári részvény		460,790	Előre felvett kamatok		254,509 07
Hátralékos kamatok		115,411 19	Nyereség egyenleg:		
Leltár álladék:			Elővitel 1916. évről	61,172 18	
leírva			1916. évi tiszta nyereség	1.157,449 94	1.218,622 07
		78.410,927 07			78.410,927 07

Aradon, 1916. évi december hó 31-én.

Ottenberg Tivadar, s. k.
vezérigazgató.

Szirmay Károly, s. k.
főkönyvelő.

Adler, s. k.
igazgató.

Biró Albert, s. k.
igazgató.

Domány, s. k.
igazgató.

Müller, s. k.
igazgató.

Parecz, s. k.
igazgató.

Pargly Emil, s. k.
igazgató.

Steiner, s. k.
igazgató.

Tedeschi, s. k.
igazgató.

Jelen mérleget a fő- és mellékkönyvekkel, valamint a leltárakkal összeegyeztettük és mindent helyesnek és tökéletesen rendben levőnek találtunk.

Aradon, 1917. évi január hó 12-én.

Dániel Kálmán, s. k.
f. biz. elnök.

Braun Mór, s. k.
f. biz. tag.

Maresch Gyula, s. k.
f. biz. tag.

Habereger György, s. k.
f. biz. tag.

Az „Aradi Első Takarékpénztár” 76 ik rendes évi közgyűléséhez intézett felügyelő-bizottsági jelentés.

Tisztelt Közgyűlés!

A kereskedelmi törvény 196. §-ában és az intézeti alapszabályokban megállapított köteleességünknek megfelelőleg a lefolyt 1916-ik üzletévről vonatkozó jelentésünket van szerencsénk a következőkben be-
terjesztani:

Az intézeti ügykezelést a lefolyt 1916-ik év folyamán rendszeresen ellenőriztük és az ezen irányban kifejtett működésünk alapján megállapíthatjuk, hogy az intézeti ügykezelés minden ágában példás rend és teljes pontosság uralkodik.

1916-ik évi december hó 31-én megkezdtük a vagyonnak leltári felvételét, mely behatóan és lelkiismeretesen teljesített eljárásunk folytán azon meggyőződést szereztük, hogy a mérleg-számlára felvezetett értékek megvannak és szabályszerűen kezeltetnek.

Az igazgatóság által elének terjesztett 1916-ik évi mérleget, valamint a veszteség- és nyereség-számlát, a kifogástalanul vezetett és szabályszerűen lezárt könyvek, továbbá az általunk tételenként megvizsgált kimutatások, leltárak, zárszámadások és a kapcsolatos okmányok alapján helyesnek és mindenben a valóban megfelelőnek találtuk.

Ezek után a magunk részéről is elfogadjuk és elfogadásra ajánljuk az igazgatóságnak be-
terjesztett jelentésében 1.218,622 korona 07 fillér tiszta nyereség hováfordítása iránti javaslatát.

Az előadottak alapján tisztelettel kérjük a t. Közgyűlést, hogy a lefolyt 1916-ik üzletévről nézve úgy az igazgatóságnak, valamint az alulírt felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Kelt Aradon, 1917. évi január hó 12-én.

A felügyelő-bizottság:

Dániel Kálmán, s. k.
f. biz. elnök.

Braun Mór, s. k.
f. biz. tag.

Maresch Gyula, s. k.
f. biz. tag.

Habereger György, s. k.
f. biz. tag.